A°. 1864. N°. 100. Woensdag 14 December. Dertiende Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIË.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor *Batavia*. . . . . ƒ 12,50
„ *Java* en de *Buitenbezittingen*. . . . „ 15,—
„ *Britsch-Indië* en *Cochin-China*. . . „ 22,50
„ *China* en *Japan*. . . . . . . „ 28,—
Mail-Editie per jaar. . . . . . . „ 25,—
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

HOOFD-BUREAU: te *Batavia*, bij H. M. VAN DORP.
Agenten: te *Samarang*, DE GROOT KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, THIEME, KOLFF & Co.; te *Pasoeroean*, WEIJERMAN & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN HORT; te *Madioen*, A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARKEMA & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND, en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.
De Java-Bode verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.
Voor de vijf woorden . . . . . . ƒ 0,40
„ idem bij eerste of meerdere herhaling . . „ 0,20
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

Sluiting der Engelsche Mail op Donderdag den 15den December.

BERIGT.

HH. Abonnés op dit Blad gelieven zoo spoedig mogelijk de abonnements-gelden 1e Halfjaar 1865 per postwissel over te maken of opgave te doen aan de agenten dezer Courant.

H. M. VAN DORP.

Vendutiën.

Donderdag 15 December
Voor het commissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.,
en
Hout-Vendutie, door John Pryce & Co.
Vrijdag 16 December
Voor het woonhuis van den Heer Brodie, door F. Cassalette & Co.,
en
Voor de gewezen Toko van G. Kolff & Co., in de Buiten Nieuwpoortstraat, door van Riet & Wijnveldt.
Maandag 19 December
Voor de Weeskamer,
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.,
en
Hout-Vendutie, door F. Cassalette & Co.
Dingsdag 20 December
Voor het woonhuis van den Heer H. Straus, door van Slooten, Morgan & Co.,
en
Van Machinerien behoorende tot de fabriek van de firma Azon & Co., door John Pryce & Co.
Woensdag 21 December
Voor het woonhuis van den Heer Anthon, door F. Cassalette & Co.,
en
Voor het commissiehuis van Riet & Wijnveldt.
Donderdag 22 December
Voor het woonhuis van Mr. des Amorie van der Hoeven,
en
Voor het commissiehuis van van den Abeelen & Co.
Vrijdag 23 December
Voor het commissiehuis van F. Cassalette & Co.,
en
Voor het woonhuis van den Heer Donleben, door van Riet en Wijnveldt.
Zaturdag 24 December
Executie bij de Weduwe Meijer,
en
Executie bij den Chinees Ouwe Leon.

ADVERTENTIËN.

Bevallen van eene DOCHTER *M. M. Woesthoff*, geb. *Muller*.
Z. en O. kust van Borneo,
PENGARON, den 22 November 1864. (5937)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *R. E. Muller*, geboren *Lautenslager*.
BATAVIA, 8 December 1864. (5835)

Bevallen van een ZOON *M. A. Snethlage*, geb. *Verburgt*.
8 December. (5844)

Voorspoedig bevallen van een ZOONTJE *C. M. Bonij*, geliefde Echtgenoot van
S. J. DE JONGH.
BATAVIA, 8 December 1864. (5851)

BIRTH. Mrs. *A. F. Schrewelius*, of a SON.
BATAVIA, 9 December 1864. (5859)

Bevallen van eene DOCHTER Mevrouw *Heijning, le Jolle*.
BATAVIA, 13 December 1864. (5918)

Overleden te *Rijswijk bij 's Gravenhage*, den 24 October 1864, Mevrouw *J. Krabbe—de Vroom*. (5906)

Vendutie
op Donderdag den 15 December a.s.,
voor het Commissiehuis van
Gebr. ROSELJE & Co.,
van diverse beschadigde **Lijnwaden**, Goeniezakken, IJzerwerk, Kramerijen, Medaillon Schilderijen, Zwart Laken, fijne Shirtings, Engelsche Hemden, enz. Verder diverse **Provisiën, Dranken enz.**
100 Vaatjes pas aangebragte BOTER. (5873)

Op de Vendutie
van Donderdag 15 December aanstaande,
zullen **Gebrs. Roselje & Co.,**
voor rekening van belanghebbenden, zonder reserve alsnog verkoopen:
Een BOUDOIR AMEUBLEMENT bekleed met ZIJDEN COTELINE, een SALON AMEUBLEMENT bekleed met DAHLIA VELOURS en Twaalf ROTTINGSTOELEN voor Mailreizigers. (5943)

Op Donderdag 15 December zullen
Gebr. ROSELJE & Co.,
in Vendutie verkoopen:
W J W 10/11 **2 kisten** inh. 53 Riem
H S **Holl. Propatria Papier,**
min of meer beschadigd. (5942)

Op de Vendutie
van **Donderdag** den **15**den December, zullen **Gebr. Roselje & Co.** alsnog verkoopen,
zonder reserve:
3 Mah. KASTJES met MARMEREN BLADEN.
2 „ CONSOLES „ id. id.
2 „ HOEKBUFFETTEN met id. id.
2 „ BLOEMTAFELS.
1 „ BOEKENKAST.
12 STOELEN met rood Velours bekleed.
1 Mah. EETTAFEL met 5 bladen.
1 „ TOILETKAST.
1 „ WASCHTAFEL.
1 „ LINNENKAST.
1 Ovale SPIEGEL. (5875)

Op Donderdag, den 15 December a. s.,
zullen de Ondergeteekenden op daartoe bekomen last voor rekening van wien zulks zouden mogen aangaan, zonder reserve publiek verkoopen:
[illegible]
[illegible] SALON BUFFETTEN [illegible]
6 SPEELTAFELS van Mahoniehout.
2 kisten stellen TAFELMESSEN.
Een factuur KEUKENGEREEDSCHAPPEN.
10 vaten PATJOLS, te zamen 100 dozijn.
84 ijzeren DREGGEN.
1 kist nieuw zilveren LEPELS en VORKEN.
1 kist koperen SCHROEFKNOPPEN en SCHUIFKNIPPEN.
1 factuur DEUR- en KAMERSLOTEN.
(5876) GEBRS. ROSELJE & Co.

Op de Vendutie
van **Donderdag 15 December a. s.**
zullen **Gebr. Roselje & Co.**
alsnog verkoopen: (5868)
HHL **107** vaatjes pas aangebragte Boter.

Gebrs. Roselje & Co.
zullen op hunne Vendutie van **Donderdag** den **15 December a. s.,** ten elf uur verkoopen:
Eén AANDEEL in de Javasche Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij, met het dividend over 1864.
Vijf AANDEELEN in de 2de Ned.-Ind. Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.
Drie AANDEELEN in de Aziatische Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij. (5874)

HOUT-VENDUTIE
op Donderdag, den 15 December 1864,
door
(5855) **John Pryce & Co.**

Openbare Verhuring.
Op **Donderdag 15 December 1864,**
des voormiddags ten *tien* ure,
zullen ten kantore van den Ondergeteekende, aan de **Groote Rivier** te **Batavia,**
bij openbare mededinging, voor den tijd van *drie* jaren, worden verhuurd:
Het LAND en de Bazaar **Tanah-Abang** bij *Batavia*, Verpondingsnumero 4928, toebehoorende aan den Heer J. TH. BIK. De voorwaarden liggen, van stonde aan, ten kantore voormeld ter inzage.
(5905) D. BODDE, *Notaris*.

VENDUTIE
op Vrijdag den 16 December 1864,
wegens sterfgeval, ten huize van den WelEdelen Heer
J. P. Brodie,
Beerendrechtslaan, door
F. Cassalette en Co.,
van zijnen goed onderhouden **Inboedel,** bestaande uit Europesche MEUBELEN, houten en IJzeren LEDIKANTEN, KASTEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, SPEELTAFELS, enz., 1 PIANO van *Berden & Co.*, te *Bruxelles*, WAGENS, PAARDEN, TUIGEN, enz.
Verder: (5867)
Een span uitmuntende zwarte BATAKKERS.
Een „ „ Schimmels, MACASSAREN,
en een zoo goed als nieuwe Europesche MIJLORD.

Vendutie
op Vrijdag 16 December 1864,
voor het TOKO-GEBOUW vroeger geoccupeerd door de Heeren **G. Kolff & Co.,** in de Buiten Nieuwpoortstraat, door
Van Riet & Wijnveldt,
van:
PROPATRIA PAPIER, SCHRIJF-INKT, Vergulde en Palysanderhouten SCHILDERIJLIJSTEN, waaronder ovale, expresselijk vervaardigd voor het Portret van den Koning, doch eenigzints beschadigd, Koperen WEEGSCHALEN en BALANSEN, Engelsche SCHRIJFTROUSSES, KANTOORBOEKEN, SCHOOLLEIEN en SCHRIFTEN, SCHILDERIJEN met fraaije Platen, voorts: eene groote TOKO-KAST en TAFEL, en ten 11 ure precies de TOKO voornoemd met Bijgebouwen, Loods en Stalling, reeds breedvoeriger omschreven in de *Java-Bode* en *Bataviaasch Handelsblad*. (5877)

Van Riet & Wijnveldt
zullen op Vrijdag 16 December 1864, alsnog verkoopen:
182 Kelders met ledige Flesschen,
bijzonder geschikt tot verzending van ARAK, etc, (5938)
benevens 3 BASCULES.

Openbare Verkoop
op Zaturdag, den 17 December 1864,
in het Lokaal van het Vendu-kantoor te *Batavia*, van
Twee kapitale steenen WOONHUIZEN
met kompleete steenen Bijgebouwen, zijnde Opstal, gelegen te *Soekaboemie*, alsmede van daarbij behoorende 1261/16016 gedeelten in een perceel, verponding No. 5739 en van 1/20 gedeelte in een perceel, verponding No. 4038.
Beide WOONHUIZEN en PERCEELEN zijn inmiddels **uit de hand te Koop** bij den Ondergeteekende, bij wien tevens informatiën kunnen worden ingewonnen.
(5878) J. VAN GENNEP.

Op Zaturdag den 17 December 1864,
des morgens ten 10 ure,
door de Ondergeteekenden in het Lokaal van het Vendu-Departement te *Batavia* worden verkocht:
[illegible] HUIS en VLOEREN-GEBOUWEN, benevens 15 STEENEN en 6 PLANKEN PEDAKKEN met pannen gedekt, gelegen in den *Gang Ribal*, te *Batavia*, Blok L, Deel 35, No. 17, Verpondingsnummer 8514, taxatie ƒ 11,000,—.
2o. Een **Erf,** bebouwd met een groot STEENEN WOONHUIS en 20 dito PEDAKKEN, allen met pannen gedekt, gelegen in den *Gang Ribal*, te *Batavia*, Blok L, Deel 35, No. 18, verpondingsnummer No. 4183, taxatie ƒ 12,000,—.
Beide **perceelen** zijn toebehoorende aan THIO THEGOAN en THIO THETJIANG en worden verkocht door de Ondergeteekenden als *eerste, tweede, derde* en *vierde* verbandhouders op gemelde perceelen gevestigd.
HAN HOAYDJIN.
(5809) HAN HOAY DJIAN, qq.

Vendutie
op Maandag, den 19 December 1864,
voor het Commissiehuis van (5933)
John Pryce & Co.
van diverse negotiegoederen,
1200 kisten ZEEP, enz.

Op de Vendutie
van **19 December** zullen worden verkocht de hieronder genoemde afgekeurde **Houtwerken,** liggende bij de Brug No. 75, bij kampong *Tangké*, als:
2 oude BRUGLEGGERS,
94 □ N. Ellen oude DEKPLANKEN,
50 korte einden nieuwe DEKPLANKEN.
(5940) JOHN PRYCE & Co.

Op Maandag, den 19 December 1864,
zullen voor het Lokaal der Weeskamer te *Batavia* worden verkocht:
1o. Voor rekening van den insolventen boedel van den Chinees **Tan Engtay,** eenig CHINEESCH MEUBILAIR.
2o. Voor rekening van de boedels van wijlen de Artiste Madame MOREAU, de Heeren L. OHM, J. B. DELCOURT, D. A. TITAHEROE en den Kapitein der Infanterie H. C. MAGNIN:
MEUBILAIR, KLEEDINGSTUKKEN, PROVISIEN en DRANKEN, eenige KOFFERS, enz., mitsgaders voor rekening van den boedel van wijlen H. FABRIJ, eenigen nog tot dien boedel behoorende GOUDEN en ZILVEREN HOROLOGIEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.
Voorts *ten Elf uur precies*, voor rekening van evengenoemden insolventen boedel van den Chinees TAN ENGTAY:
Een **Erf,** bebouwd met een steenen huis met pannen gedekt, gelegen in Blok O, Vijfde deel, Sectie III, sub nummer 348, buurt of wijk Chinesche Kamp, Patekoan, bij de Verponding geregistreerd onder No. 2720 en nog:
Voor rekening van den boedel van wijlen Vrouwe weduwe A. P. LOTZ, geboren BRETHOF, van:
Een STUK LAND, gelegen te *Batavia*, Blok M, 3de deel, Sectie II, No. 74, Buurt of Wijk *Molenvliet* (Oost), bij de Verponding geregistreerd onder No. 6728.
Namens de Weeskamer voornd.,
De Secretaris,
(5927) VAN BERCKEL BIK.

Vendutie
op Dingsdag, den 20 December 1864,
in de fabriek van de firma
AZON & Co., door
John Pryce & Co.,
van 3 ijzeren Draaibanken, 1 cylinder Boordraaibank, 1 Muurboormachine, 2 groote Boormachine, 1 Pons- en Schaarmachine, 1 groote ijzeren Schaafbank, 1 Moerensnijmachine, 1 Plaatbuigmachine, 1 Houtboormachine, 1 Houtschaafmachine, 1 Houtschaafbank, 1 Bandzaagmachine, 14 Kranen, diverse Kettingen, Aambeelden, Bankschroeven, oude Vijlen, Engelsch IJzer, Staafkoper, Lood in blokken, Metalen Gewigten, Weegschalen, Dommekrachten, diverse Gereedschappen, 1 ijzeren Brandwaarborgkast, marmeren Vloersteenen, vuurvaste Steenen, 87 nieuwe Djatihouten Deuren, Ramen en Jalousiën, enz., enz. (5934)

Vendutie
op Dingsdag, 20 December 1864,
wegens vertrek, voor het woonhuis van den Heer
STRAUS,
Koningsplein (Oostzijde), door
Van Slooten, Morgan en Co.,
van eenen uiterst netten en zoo goed als nieuwen **Inboedel,** 1 zoo goed als nieuwe MIJLORD, 1 dito COUPÉ, 2 spannen perfecte WAGENPAARDEN, waaronder 1 span zwarte PREANGER PAARDEN, hoog 4 voeten 4 duim, 1 RIJPAARD, 1 KINDERPAARD, TUIGEN, enz.
Zondag 18 December voor een ieder te berigtigen.
N. B. Geene goederen kunnen worden bijgebragt. (5941)

Vendutie
op Woensdag 21 December 1864,
voor het Commissiehuis van (5939)
Van Riet & Wijnveldt,
van diverse Negotie Goederen,
LIJNWADEN, PROVISIEN en DRANKEN, enz., enz.

Vendutie
op Woensdag den 21 December a. s.,
wegens vertrek,
ten huize van den Heer **H. Anthon,**
[illegible]
F. Cassalette & Co.,
van goed onderhouden Europesche **Meubelen,** SPIEGELS en SCHILDERIJEN, een PIANO van *Brengelmans & Co.* zoo goed als nieuw, IJzeren LEDIKANTEN, enz., enz.
Rijtuigen, als:
Een COUPÉ, Een MILORD, Een Amerikaansche HANDWAGEN, alles zoo goed als nieuw, Amerikaansche en Europesche TUIGEN en ZADELS, Een Sydney RIJPAARD, drie span goede WAGENPAARDEN, enz.
Op Dingsdag den 20sten December te besigtigen. (5928)

Wegens vertrek.
Vendutie op Vrijdag 23 Decemb. 1864
voor het woonhuis van den *Luitenant Kolonel*
J. H. Donleben, door
Van Riet en Wijnveldt,
van een netten en goed onderhouden **inboedel,** voorts een VIS À VIS met een span uitmuntende Macassaarsche PAARDEN, twee goed gedresseerde KINDERRIJPAARDEN, enz. enz. (5866)

OPENBARE VERHURING.
Op **Dingsdag** den **twintigsten December** 1864, des voormiddags te **tien** ure, zullen ten Kantore van den Ondergeteekende, Notaris te *Batavia*, publiek bij opbod worden in huur aangeboden, voor den tijd van **vijf** jaren: de landen
Blentjong en **Groote-Maroenda,**
gelegen in de Ommelanden van *Batavia*, verpondingsnummers 4772 en 398.
De voorwaarden liggen ter inzage ten Kantore voormeld.
(5856) HERKLOTS, *Notaris*.

Gebrs. Roselje & Co.
zullen op hunne **Vendutie** van Woensdag 21 December, voor Rekening van belanghebbende, zonder Reserve verkoopen: eenige zeer fraaije PRECIOSA'S, waarbij eene gouden BROCHE met grooten *Smaragd* met *Diamanten* omzet, een COLLIER van echte Paarlen met *diamanten* slot, en een stel van 18 KNOOPEN van *brillanten*. (5889)

Verkoop bij Inschrijving
van de TABAKSONDERNEMING
PLOSSOKREP,
gelegen in de Assistent-Residentie *Blitar*, residentie *Kedirie*,
op Woensdag, den 28 December 1864,
des voormiddags ten Elf uur,
in een der Lokalen van het Vendu-Departement te *Batavia*.
De voorwaarden waarop de Verkoop zal geschieden, zoomede de specificatie van de Gebouwen en van den Inventaris zijn te verkrijgen:
Te *Batavia*, bij den Heer [illegible] DAUM,
„ *Samarang*, bij de Heeren NIEUWVEEN & SCHUIJMER.
„ *Soerabaija*, bij de Heeren E. KOPERSMIT & Co. en
„ *Blitar*, bij den Administrateur der Onderneming, zijnde de Heer C. A. M. VAN VLIET.
BATAVIA, 10 September 1864. ([illegible])

Vendutie
op Vrijdag, 30 December a. s.,
ten **tien uur,** door
Gebrs. Roselje en Co.,
op het Erf achter het Huis van den Heer ORT, aan het *Molenvliet*, *zonder reserve*,
van 3 Machines tot het vervaardigen van IJs, uit de fabriek van CARRÉ, te *Parijs*, [illegible] is begrepen met gemetseld Fornuis, enz.
Voorts waarlooze IJZER- en KOPERWERKEN, eene partij AMMONIA, ZOUT ZURE KALK, FILTERBALLEN, IJSFLESSCHEN, waarlooze stutten, enz.
2 LOODSEN, waarvan [illegible] met pannen gedekt.
Onder de gemelde IJSMACHINES is begrepen die, welke voor den verkoop geannonceerd was voor den 15 dezer. (5870)

Verkooop van witte en zwarte Peper te Benkoelen.
De Directeur der Civiele Magazijnen brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat op het laatst der maand Januarij 1865, op den eersten of tweeden dag na aankomst van het stoomschip van *Batavia* te *Benkoelen*, aldaar voor 's Lands rekening in openbare veiling zullen worden verkocht:
41 picols witte Peper en
420 „ zwarte „
of zooveel meer als op den dag van verkoop zal blijken in voorraad te zijn.
De voorwaarden van dezen verkoop liggen voor belanghebbenden ter inzage op de kantoren van de Hoofden van gewestelijk Bestuur en van de Handelsvereeniging te *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija*, alsmede op dat van den Assistent-Resident van *Benkoelen*.
De Directeur voornoemd,
L. J. W. DE WAAL.
BATAVIA, den 8sten December 1864. (5886)

Vendutie

op Donderdag den 22 December a. s.
ten huize van den Heer
Mr. H. A. DES AMORIE VAN DER HOEVEN,
op *Kramat*, door
F. CASSALETTE & Co.
van eenen zoo goed als nieuwen **Inboedel**, waarbij een PIANO van *Erard*, fraaije SPIEGELS, SCHILDERIJEN, LAMPEN, IJZEREN BRANDKASTEN, enz. Een PALANQUIN, een MYLORD.
Twee SPANNEN goede WAGENPAARDEN, TUIGEN enz. Daags te voren te bezigtigen. (5929)

Na daartoe bekomen magtiging zal op een nader te bepalen dag te **Samarang** verkocht worden, de tot den boedel van wijlen den Heer N. COBLIJN behoorende
Landen Kali Rondang en de negen dessa's,
bij de Verponding bekend als perceel 2a, 2b en 2c, Wijk La. U, No. 2445, 2446 en 2447 en gelegen in het regentschap *Demak*, residentie *Samarang*, aan de Noordzijde van den postweg tusschen de 13de en 17de paal. Inlichtingen omtrent het Land als ook omtrent de verkoopvoorwaarden zijn te bekomen bij de Heeren REYNST EN VINJU alhier, bij de Heeren VAN LAKERVELD & Co., te *Soerabaija*, en te *Samarang* bij
Den Executeur testamentair,
J. A. COBLIJN.
(5895)

In 's Marine Magazijnen alhier, zullen op **Zaturdag, den 31sten December a. s.** publiek verkocht worden, eenige voor de dienst **afgekeurde Marine behoeften.**
Deze goederen zijn dagelijks (uitgezonderd zon- en feestdagen) voor een ieder te bezigtigen, terwijl de noodige informatiën te bekomen zijn bij den marine magazijnmeester.
De Hoofdadministrateur der Marine,
MOSSEL.
BATAVIA, den 8sten December 1864. (5837)

Ontvangen ex Art Union:
Dubbele Pleeten Amerikaansche IJskannen
à f 30,— Contant.
(5881) W. B. PEARSON.
BATAVIA, 16 Nov. 1864. *Agent Tudor Ice Co.*

Bij G. KOLFF & Co. te Batavia,
DEBITEUREN-BOEKEN,
formaat JESUS, van 300 tot 600 folio's, debet en credit op één bladzijde, gebonden in Leder met Koperen Beslag.
Benevens: Een nieuwe voorraad
GROOT- en BIJBOEKEN,
van verschillende Formaten en Linieëring, modern en solied gebonden. (5853)

Uit de Tooverwereld.
Sprookjes en Vertellingen van Moeder de Gans.
KLEIN DUIMPJE.
DE GELAARSDE KAT.
HANS EN DE BOONENSTAAK.
MINA'S DROOM.
ROOD KAPJE.
Prijs f 3,— Franco per post f 3,50.
(5811) H. M. VAN DORP.

MAILSTOELEN.
Te verkrijgen bij
B. CHARLES,
(5865) *Toko Senin.*

Muzijk Albums in blanko.
Teeken Albums
in fluweel,
te bekomen bij
(5810) H. M. VAN DORP.

Toko Buitenzorg
van
A. A. VAN DER CRAB & Co.,
verkrijgbaar:
Kantoor Almanakken voor 1865
idem met portretten „
Dames Almanakken „
Zak-kalenders „ (5945)

Verkrijgbaar:
BENDORPS HAANTJESBIER, HOOIBERG BIER, POSTHOORN BIER, ARROLS PALE-ALE, BARCLAI'S PORTER, LAGERBIER als Pilsener, BEIJERSCH-BIER, BOCKBIER, enz., en gros en per dosijn, bij
(5944) VAN DEN ABEELEN & Co.

De Ondergeteekenden ontvingen wederom
HOLLANDSCHE ALE
op halve fleschjes van het gerenommeerde merk *de Haan en de Sleutels.*
(5930) A. A. VAN DER CRAB & Co.

Geblaand GOUDGALON
van 1 tot 3 duimen.
Goud- en Zilverdraad,
PAILLETTEN en CANNETILLE,
bij
(5935) JOHN PRYCE & Co.

Puik puik Selterswater,
te BATAVIA en BUITENZORG bij
(5932) A. A. VAN DER CRAB & Co.

NIEUWE HARING,
in stopflesschen, bij
(5933) F. H. EXEL.

INDISCHE TYPEN,
door
C. K. LOURAN.
Te bekomen bij (5911) H. M. VAN DORP.

Zeeuwsche Aardappelen en Uijen
per *Ida Wilhelmina*, kapitein *Rotgans*, bij
(5871) VAN DEN ABEELEN & Co.

Inlandsche en Europesche MEUBELEN.
(5916) VAN DEN ABEELEN & Co.

Chateau Latour St. Estèphe,
op halve flesschen.
Grand Vin Lagrange St. Juliën,
(5936) JOHN PRYCE & Co.

Uitgegeven en te bekomen bij den Boekhandelaar H. M. VAN DORP,
te **Batavia,**
Kantoor-Almanak 1865 f 1,50
» **Agenda** » » **4,—**
(5882)

BOMBAY UIJEN,
à f 5,— per mandje.
(5848) BLOEM & CASPERS.

Europeesche Meubelfabriek,
Repareert en fabriceert alle soorten van Meubelen, zoo goed als in *Europa.*
M. ONTROP & Co.,
(5887) Bijswijk over de *Harmonie.*

Gelithografieerde
VISITE-KAARTJES,
in étui benevens ENVELOPPES bij
(5926) G. KOLFF & Co.

Wederom ontvangen,
verkrijgbaar te **Batavia** en te **Buitenzorg**
tegen de meest billijke prijzen:
VERMICELLIE in kistjes, BOLPENS en WORST in stopflesschen en vaatjes, AGAR-AGAR in kistjes, BANKET, SUIKERWERK, KOEKEN in blik, gerookte ZALM, Eng. STOOMZALM, diverse GROENTEN en VLEESCH in blik.
(5931) A. A. VAN DER CRAB & Co.

Hiermede hebben wij de eer aan onze geëerde verbruikers kennis te geven, dat onze **Poeder Chocolade,** sedert meer dan dertig jaren zoo gunstig bekend in het Moederland en in onze Koloniën, door sommige fabriekanten wordt nagemaakt en met hetzelfde merk DE BIJENKORF verkocht. Wij verzoeken derhalve beleefdelijk wel te willen attent zijn, niet alleen op ons onderscheidingsmerk DE BIJENKORF, maar tevens op onze handteekening F. KORFF & Co., waarvan iedere flesch is voorzien en welke allzen kan waarborgen tegen elk vervalscht en schadelijk namaaksel, waartegen wij niet genoeg kunnen waarschuwen. (5863)

Op verzoek van de Heeren F. KORFF & Co. hebben wij bovenstaande advertentie laten plaatsen, en merken hierbij op, dat bij ons genoemde CHOCOLADE voorradig is, en wij dezelve voor echt garanderen.
(5864) W. LOONEN & Co.

In Commissie ontvangen:
GOUDEN / ZILVEREN } **Ankerhorologiën.**
GOUDEN VEST- / dito HALS- / dito DAMES } **Kettingen.**
Horologie-kettingen.
Verkrijgbaar tegen billijke prijzen bij
(5922) F. H. EXEL.

Ontvangen,
Een factuur Kantoorboeken,
in verschillende formaten, keurig en sterk bewerkt.
(5883) H. M. VAN DORP.



H. CHASTEL,
Md. TAILLEUR,
geassorteerd in alle **mode-artikelen** dat VAK betreffende. (5885)
Noordwijk, tegenover het Gouvernements-Gebouw.

Bij den Ondergeteekende is verkrijgbaar:
DE SCHOOLKAART VAN JAVA
en den
Indischen Archipel,
zamengesteld door de Heeren OEHLER en CRONENBERG, in 14 bladen. . . . . f 20,—
met rollen op linnen . . . . . „ 45,—
De nieuwe ETAPPE KAART van Java,
zamengesteld door den Kapitein der Genie W. F. VERSTEEG.
I. Opgeplakt met Rollen f 20,—
II. Op Linnen geplakt, in Koker, zakformaat f 12,—
(5901) H. M. VAN DORP.

MEUBEL-MAGAZIJN.
TOKO SENIN van
B. CHARLES.
Steeds voorzien van alle soorten van
MEUBELS,
beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën, verzending en verpakking van goederen, enz.** tot zeer matige prijzen. (5886)

Per stoomschip...
Particuliere Posterij
tusschen
Batavia en Buitenzorg.



20 nieuwe Engelsche Reiswagens ter beschikking der Reizigers.
Engelsche Reiswagen 4 paarden f 30,—.
Adres: *Marine Hotel, Rijswijk* en op *Weltevreden* naast het Postkantoor.
(5812) A. COMBES.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
van
C. K. LOURAN,
Batoe Toelies.
Dagelijks geopend van **8 tot 10 uur** des ochtends. (5888)
Betaling Contant.

Boek-, Bureau- en Commissie-Handel,
BOEKDRUKKERIJ EN BINDERIJ
van
van Zadelhoff & Fabritius,
(5883) *Alang-Lawas* te **Padang.**

Toko Passar Baroe.
De Ondergeteekende beveelt zich beleefdelijk aan tot het voorzien van **huishoudelijke benoodigdheden,** en tot de uitvoering van **Commissiën.**
(5884) F. H. EXEL.

MACHINERIEN.
PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL en
VAN VLISSINGEN, VAN HEEL, CAIL HALOT & Co.,
AMSTERDAM.
De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde fabriekanten, hebben thans **alhier,** te **Samarang** en **Soerabaija** ten verkoop gereed liggen:
Eene STOOMMACHINE van 16 p. k. met *ketel*, van 20 p. k., hooge drukking, met overbrengende beweging, liggende *alhier*, en behoorende bij eenen Molen van $24^3/_8 \times 51$ duim.
Twee complete DISTILLEER-TOESTELLEN ter vervaardiging van Arak, 1 toestel *alhier* en 1 te *Soerabaija* liggende.
Een complete VACUUM-INSTALLATIE met ééne pan van $7^1/_2$ Eng. voeten diameter, liggende te *Batavia*.
Eene complete STOOMMACHINE (horizontaal) van hooge drukking, ter drijving van een luchtledig toestel met 2 pannen van $7^1/_2$ Eng. voeten.
Twee SUIKERMOLENS met cylinders van $19^3/_4 \times 35^1/_2$ Eng. duimen, waarvan een met Waterwerk, een *alhier*, en een te *Soerabaija* liggende.
Eenige CRUSH- of BREEKMOLENS, om met de hand of met stoom gedreven te worden, liggende *alhier* en te *Soerabaija*.
Eenige stellen SUIKERPANNEN voor Batterijen in verschillende afmetingen met brandwerk compleet, liggende te *Batavia*.
Twee geslagen IJZEREN PLATTE UITDAMPINGS-BATTERIJEN, liggende te *Samarang*, met brandwerk geheel compleet.
Gesmeed ijzeren ASSEN voor Suikermolens van diverse dimensiën, van af 9 Eng. voeten $\times 11^1/_2$ duim tot $6^1/_2$ Eng. voeten $\times 7^1/_2$ duim diameter, liggende *alhier* en te *Soerabaija*.
Een compleet GASTOESTEL tot verlichting van privaat woningen of publieke gebouwen met lampen enz., geheel compleet, liggende te *Soerabaija*.
Twee ijzeren HIJSCHKRANEN, ieder hebbende een Draagvermogen van 4000 kilos, liggende *alhier* en te *Soerabaija*.
Twee complete geheel ijzeren TABAKSPERSEN, liggende te *Soerabaija*.
Een SUIKERMOLEN met cylinders van 30 × 56 Eng. duimen, met waarlooten cylinder, Koppels en Koppelbossen, 5 top en 2 onder cylinders voor molens $24^1/_2 \times 51$ dm.
6 DEFECATIEPANNEN compleet.
2 stel IJZEREN BATTERIJEN compleet.
1 MACHINE (horizontaal) van 6 p. k. met Ketel, alles liggende te *Cheribon*.
Zes complete VOEDING-MACHINES met Cylinders van 7 en 8 duim diameter, liggende te *Soerabaija*.
Een santal CENTRIFUGES met compleet drijfwerk, om 2, 4 of 6 Centrifuges te gelijk te kunnen drijven, liggende *alhier*, te *Samarang* en te *Soerabaija*.
Een groot aantal geslagen ijzeren KAR-ASSEN met bussen, tot zeer goedkoope prijzen en in verschillende afmetingen te bekomen, liggende *alhier*, te *Samarang* en te *Soerabaija*.
Twee complete luchtledige KOOKTOESTELLEN, ieder met 2 pannen van $7^1/_2$ Eng. voeten diameter, met Ketels, Machine, enz., waarvan 1 toestel te *Samarang* en een te *Soerabaija* liggende.
Twee stel BATTERIJEN compleet, in verschillende afmetingen te *Soerabaija* liggende.
Zestig TJINGBAKKEN met flotteurs en aftapstoppen van gegoten ijzer. De bakken zijn met *ronde* hoeken vervaardigd; dikte bodem $^5/_{16}$, van de wanden $^1/_4$, in diverse afmetingen, te *Soerabaija* liggende.
Acht SCHUIMPERSEN, liggende te *Soerabaija*.
Twee LANDMACHINES van 6 en 8 p. k. met Ketels zeer geschikt tot het drijven van *Centrifuges*, enz. liggende te *Soerabaija*.
3 complete IJZEREN HANDPOMPEN.
6 STOOMMETERPLANKEN.
Gegoten IJZEREN GEWIGTEN van 1 tot 100 Amst. ponden, DRIJFRIEMEN en NAAIRIEMEN, liggende te *Batavia*.
Voorts zijn te *Soerabaija* aanwezig:
1 LIER enkelwerk.
4 do. dubbelwerk.
4 stel compleet DRIJFWERKEN.
6 complete BINNENWERKEN voor Stoomketels.
2 Gegoten IJZEREN LUCHTPOMPEN met koper bekleed.
Almede:
STOOMFLUITEN, STOOMAFSLUITERS, KOPEREN KRANEN, FLENZEN, SCHROEVEN, MOEREN en SLEUTELS, HAMERS, BOREN, SNIJ-IJZERS compleet, INDIATEURS, BANKSCHROEVEN, VEILIGHEIDSPOTTEN en onmiddelijk belaste veiligheids PEILGLAZEN voor KETELS, VULDERS en LUCHTVATEN, BAROMETERGLAZEN, THERMOMETERSCHALEN, PITTEN voor Locatellilampen, enz.
Nadere opgaven en teekeningen verkrijgbaar bij
COBNELIS BETH, te *Soerabaija*,
ROBERT KAMPF, te *Solo*,
J. CEZARD & Co., te *Cheribon* en
bij *de Agenten* DUMMLER & Co., te *Batavia*.
BATAVIA, *Augustus* 1864. (5754)

MACHINERIEN.
De Ondergeteekenden, Agenten van de Heeren
... & Co.
Ingenieurs Bucklersbury **Londen** & *York-place Ironworks* ABERDEEN,
nemen de vrijheid Fabrikanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van
WERKTUIGEN,
in gebruik bij de bereiding van
Suiker, Koffij, Rijst, Olie, Kalk, Steenen, enz., enz.
alsmede ook:
Zaagmolens,
VERVOERBARE STOOM-MACHINES, POMPMACHINES voor IRRIGATIE DOELEINDEN, of tot het vullen van in de hoogte gelegene BADKUIPEN, STOOMKETELS, enz., enz.
In voorraad en tegen billijke prijzen:
Stoom-Suikermolens
van verschillende dimensiën (onder welke *één* van eene nieuwe en zeer verbeterde Constructie).
VACUUMPANNEN compleet met al de benoodigde toestellen.
CENTRIFUGES met Stoomvermogen voor het in werking stellen derzelve.
WETZELPANNEN alsmede SUIKERMOLENS voor trekvee in verschillende grootte.
PERSPOMPEN, GEGALVANISEERD IJZER voor Daken en dito GOOTEN, VUURVASTE STEENEN en KLEI.
(5674) PITCAIRN, SYME & Co.

Societeit de Harmonie.
Muzijk der Bataviasche Schutterij,
op **Donderdag 15** December, ten 8 ure.
Namens de Directie,
De Secretaris,
(5919) L. J. H. BOUMAN.

Théâtre de Batavia.
Avec la permission de M. le Résident
et avec le concours bienveillant de Messieurs les Amateurs
ET DE
Monsieur E. J. RIJCKMANS.
GRAND CONCERT
VOCAL ET INTRUMENTAL,
DONNÉ PAR
SIGNOR AGOSTINO ROBBIO
Violoniste, Élève de Paganini.
Vendredi 16 December 1864,
le soir à 8 heures précises.
PROGRAMMA.
PREMIÈRE PARTIE.
No. 1. OUVERTURE Le Poète et le Paysan, HOFFMANN.
„ 2. FANTAISIE pour le Violon, sur des motifs de l'Opéra Il Trovatore, exécutée par *A. Robbio*. . . . . . D. ALARD.
„ 3. ...
„ 4. GRAND TRIO pour Piano, Violon et Violoncelle en D mol, F. MENDELSSOHN BARTHOLDY.
SECONDE PARTIE.
No. 5. OUVERTURE. . . . . REISSIGER.
„ 6. FINAL de Lucie de Lammermoor pour le Violon, executé par *A. Robbio*, DONIZETTI.
„ 7. ROMANCE pour voix de Baryton, *Amateur*.
„ 8. DANSE DES SORCIÈRES pour Violon, executée par *A. Robbio*, PAGANINI.
„ 9. VALSE LE CARNAVAL de Bruxelles, A. GOSSOW.
PRIX DES BILLETS f 4,— par personne.
GALLERIE . . . . „ 1,50.
NB. Les Personnes prenant une Loge entière le prix d'entrée est f 3,— le billet.
On peut reserver des places le **15** de 8 heures à 11 du matin et le contrôle sera ouvert le jour du Concert, de 8 heures du matin jusqu'à 1 heure après midi et 7 heures du soir.
Les personnes qui desirent retenir des places peuvent s'adresser au Théâtre le jour du Concert, sans extra payement.
N.B. Ce sera *le seul Concert* que donnera Signor ROBBIO.
(5850)

Militaire Societeit Concordia.
THÉ-DANSANT
op Zaturdag, den 17den December a. s.
Namens het Bestuur:
De Secretaris,
(5838) W. L. VAN WARMELO.

Societeit Concordia.
Heeren Leden worden beleefd verzocht met het Thé-Dansant Contant te betalen.
(5839) C. VAN SANTEN.

4ÈME SOIRÉE LITTÉRAIRE,
dans une des **Salles de la Loge,**
MARDI, 20 Décembre 1864,
à huit heures précises.
LA FONTAINE — Le Bourgeois gentilhomme.
(5924) A. CLAVIER.

Ingevolge artikel ... der firma VAN RIET & WIJVELDT met hare gezamenlijke crediteuren gesloten overeenkomst worden laatstgemelde uitgenoodigd tot het bijwonen eener vergadering op **Vrijdag den drie-en-twintigsten December 1864,** ten een ure in het locaal der Handelsvereeniging alhier.
G. J. B. HENNY.
BATAVIA, 12 December 1864. (5913)

BATAVIA,
Buitenzorg, de *Preanger-Regentschappen* tot *Bandong*.
Bij de Ondergeteekenden bestaat gelegenheid **goederen** tot billijke prijzen naar bovengenoemde plaatsen te expedieren.
G. D. DAMMERS,
te *Batavia* en
J. BIJLEVELD,
(5758) te *Buitenzorg*.

PAARDENPOSTERIJ
tusschen
BATAVIA,
Kedoeng Badak en Buitenzorg.



Nieuwe
ENGELSCHE REISWAGENS
en
Postpaarden te huur.
Onmiddelijke Correspondentie met **Gadok**.
De **Diligencedienst** wordt steeds met comfortable Engelsche reiswagens gecontinueerd, op de steeds vroeger geannonceerde dagen: des ZATURDAGS *namiddags* ten vier uur van *Batavia*, des MAANDAGS *morgens* ten half zes uur van *Buitenzorg*.
Adres:
Te **Batavia,** in het *Hotel des Indes*, bij den Heer CRESSONNIER.
Te **Buitenzorg** bij den heer KUIJT, *Hotel Buitenzorg*.
De Ondernemer,
(5557) J. A. MAY.

FABRIEK
voor
Stoom- en andere Werktuigen,
IJZER- en KOPERGIETERIJ, KOPERSLAGERIJ en KETELMAKERIJ,
STOOMHOUTZAAGMOLEN EN DEPOT VAN GEZAAGD EN ONGEZAAGD HOUT
(5899) van DROSSAERS & Co.

Gezondheids-Etablissement SINDANGLAIJA.

Ingevolge Gouvernements besluit dd. 29 September 1864, No. 3, is aan **Dr. J. C. Ploem**, vergunning verleend tot het openen eener

GELD-LOTERIJ
ten bedrage van
100,000 Gulden,

waarvan de zuivere opbrengst zal strekken ter voltooijing van het in aanbouw zijnde **Gezondheids-Etablissement te Sindanglaija.**

Deze Loterij zal bestaan uit **2000** LOTEN, welke bij HEELE, HALVE en KWART LOTEN verkrijgbaar zijn à **ƒ 50.—** per Heel Lot.

De prijzen zullen zijn als volgt:

De eerste groot	ƒ 50.000.—
„ tweede „	„ 20.000.—
„ derde „	„ 10.000.—
„ vierde „	„ 5.000.—
„ vijfde „	„ 2.000.—
„ zesde „	„ 1.000.—
Twintig prijzen, elk groot ƒ 500,— te zamen	„ 10.000.—
Vijftig „ „ „ 200.— „ „	„ 10.000.—
Benevens twee premiën, ieder groot ƒ 1000,— voor het eerste en laatste uitkomende nommer, te zamen	„ 2.000.—
	ƒ 100.000.—

De Loten zijn tegen contante betaling en franco aanvrage verkrijgbaar bij

B. KOPERSMIT & Co., te *Batavia, Samarang* en *Soerabaija.*
D. J. BIJLEVELD, „ *Cheribon.*
M. NEUMANN, „ *Pekalongan.*
J. F. VAN LEEUWEN & Co., te *Padang* en *Macasser.*

Zij, die in eens 15 Loten nemen, hebben aanspraak op ½ Lot gratis.
„ „ „ 30 „ „ „ „ 1 „ „
„ „ „ 50 „ „ „ „ 2 Loten „
„ „ „ 75 „ „ „ „ 3 „ „
„ „ „ 100 „ „ „ „ 4 „ „

Acht dagen na afloop der trekking dezer Loterij zullen Houders van Loten, waarop de prijzen of premiën bij de trekking zijn gevallen, over de hun goedkomende gelden bij B. KOPERSMIT & Co., te *Batavia* kunnen beschikken, tegen intrekking van hunne Loterij-Billetten en onder korting van Vijf-en-twintig ten honderd ten behoeve van het Gezondheids-Etablissement.

De trekking dezer Loterij is **onherroepelijk** vastgesteld op **Zaturdag den 11 Maart 1865,** en heeft plaats in het Lokaal der Handels-Vereeniging alhier, ten overstaan van een Notaris.

Wanneer onverhoopt op het tijdstip der trekking het getal van 2000 loten niet geheel mogt zijn van de hand gezet, zal de trekking evenwel plaats hebben, met dien verstande, dat het cijfer der Prijzen en Premiën eene aan het getal niet genomene Loten evenredige vermindering zal ondergaan.

Op den dag der trekking zal worden bekend gemaakt, of alle Loten al dan niet genomen zijn.

De Commissie voor het beheer dezer Loterij,
F. ALTING MEES.
F. VAN HEMERT.
J. A. STOK.

BATAVIA, December 1864. (5912)

GADOK.
Gezondheids Etablissement
gelegen 1600 voet hoog in de nabijheid van
Buitenzorg.
Stort- en Zwavelbaden.
(5756)

De Uitloting van de Loterij der BUITENZORGSCHE SOCIETEIT, groot ƒ 50.000,

is voorloopig uitgesteld tot aanvang 1865.

De nog resterende LOTEN met onderdeelen tegen **ƒ 50** het LOT, zijn steeds verkrijgbaar:

te *Buitenzorg* bij den Heer C. M. DE ROCHEMONT,
te *Batavia, Samarang* en *Soerabaija* bij de Firma's van G. KOLFF & Co.
(5649)

Loterij ten behoeve van het Bataviaasch Tooneel.

Prijzen:

1e ƒ 50,000,—
2e „ 16,000,— 40 prijzen à ƒ 400,—
3e „ 8,000,— 2 premiën „ 2000,—
4e „ 4,000,— (onder aftrek van 25 pCt.
5e „ 1,000,— voor het Tooneel).
6e „ 1,000.—

De Loten, elk groot ƒ **50,—**, zijn verdeeld in kwarten à ƒ **12,50.**

Nog eenige Loten zijn verkrijgbaar bij de Heeren: G. MELBOURN, Mr. A. M. MEERTENS en F. J. P. STORM VAN 's GRAVESANDE alhier, alsmede bij

den Secretaris der Commissie,
H. ROCHUSSEN.
(5848)

Geld-Loterij ten behoeve der in 1865 te houdene Nijverheids-Tentoonstelling.

Van heden af zullen mede Loten verkrijgbaar zijn bij de Heeren LANGE & Co. alhier.

BATAVIA, 10 December 1864. (5845)

Aan het Publiek te Batavia.

De Heer **S. Thors,** die door een proces gemailleerde VISITEKAARTJES schoon, schielijk en net schrijft, welke nu in gansch *Europa* en *Amerika* in gebruik zijn, beveelt zich aan de Dames en Heeren alhier aan.

Prijzen à contant:
100 KAARTJES, **f 6,—**
50 „ „ **5,—**
25 „ „ **3,—**

Staaltjes zijn dagelijks te zien bij den Heer H. M. VAN DORP, Boekhandelaar alhier. (5911)

Europa-Indië.

Verzending van **Goederen** en **Pakketten** naar HOLLAND, GROOTBRITTANNIE, BELGIE en DUITSCHLAND per **Overlandmail,** geregeld iedere 14 dagen met billijkst berekende onkosten. Bij *juiste opgavé van adressen* kan men van *spoedigste* aflevering verzekerd zijn door bemiddeling van

J. A. BOND, *Batavia.*
T. O. CRANE, *Singapore.*
G. P. ITTMANN & ZOON, *Rotterdam.*
en GEO. W. WHEATLEY & Co., *Londen.*
(5908)

Het INDISCH WEEKBLAD VAN HET REGT,

onder Redactie van de Ondergeteekenden, zal van af **1e Januarij 1865** verschijnen bij den Heer H. M. VAN DORP te *Batavia.*

J. VAN GENNEP.
(5813) J. R. KLEIJN.

In verband met bovenstaande advertentie worden zij, die hun **Abonnement** over het **volgende half jaar** wenschen voort te zetten, beleefdelijk uitgenoodigd de ABONNEMENTSGELDEN uiterlijk in de maand **December** af te dragen,

Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP.
„ *Samarang* bij G. C. T. VAN DORP.
„ *Soerabaija* bij THIEME, KOLFF & Co.
„ *Pasoeroean* bij WEIJERMANS & Co.
„ *Padang* bij VAN ZADELHOFF & FABRITIUS.
„ *Makasser* bij K. SUTHERLAND. (5814)

President en Directeuren der Javasche Bank

maken bekend, dat tot wederopzeggens toe zal berekend worden:

Voor *Provisie* van **Assignatiën** getrokken door het **Agentschap Padang** op *Batavia, Samarang* of *Soerabaija*, **één per mille,** — met een minimum provisie van *Vijftig Cents.*

President en Directeuren voornd.,
C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM,
President.
F. ALTING MEES.
(5907)

HOME AND COLONIAL ASSURANCE COMPANY (LIMITED.)

Kapitaal £st. 1.000.000.—

HOOFDBESTUURDERS
JOHN PATERSON Esq. ALEXANDER FRASER Esq.

Afdeeling Brand- en Levensverzekering.

De ondergeteekende berigt, dat bovengenoemde Maatschappij de waarneming harer belangen in Nederl. Indië, voor zoo verre **het sluiten van brand- en levensverzekeringen** betreft, heeft opgedragen aan het HOOFDAGENTSCHAP DER NEDERLANDSCH-INDISCHE HANDELSBANK.

Naar aanleiding hiervan is de ondergeteekende bereid, om van heden af **verzekeringen tegen brandschade** aan te gaan voor rekening van genoemde Maatschappij tegen de meest billijke en voordeelige voorwaarden, en wel op WOONHUIZEN, met het daarin aanwezige huisraad, op PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, SUIKER-, THEE- en andere ETABLISSEMENTEN, enz.

Met het aangaan van Levensverzekeringen zal eerst over eenigen tijd een begin kunnen gemaakt worden.

Nadere informatiën zijn ten kantore van den ondergeteekende verkrijgbaar.

De Hoofdagent der Nederlandsch-Indische Handelsbank,
VAN DEN BERG.

BATAVIA, 1 December 1864. (5889)

Muziek-Vereeniging *St. Cecilia,* te SARARANG.

GELD-LOTERIJ groot ƒ 150,000,—.

PRIJZEN ƒ 50,000,—, ƒ 25,000,—, ƒ 15,000,—, ƒ 10,000,—, ƒ 8,000,—, ƒ 4,000,—, ƒ 3,000,— en minder.

Trekking vermoedelijk **aanvang Dec. 1864.**

Heele LOTEN à ƒ 50,—, benevens onderdeelen verkrijgbaar,
(5759) te *Batavia* bij G. KOLFF & Co.

Nijverheidstentoonstelling, Batavia 1865.

Ten vervolge op de in den *Java-Bode* van 26 November No. 95 voorkomende aankondiging, geeft het Besturend Comité uit de commissie voor de in 1865 te Batavia te houden Nijverheidstentoonstelling langs dezen weg kennis, dat de Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië zich sedert nader verklaard heeft omtrent de bestemming der door haar uitgeloofde medailles, namelijk:

Eene **Gouden medaille** voor zoodanige verzameling der in Nederlandsch-Indië voorkomende versteeningen als der bekrooning waardig zal worden geacht.

Eene **Zilveren medaille** voor de meest volledige verzameling metalen en metaalverbindingen uit Indische ertsen bereid.

Eene **Bronzen medaille** voor de beste monsters zoogenaamde Portland cement uit Indische grondstoffen bereid, moetende de monsters minstens 5 kilo's wegen.

Het Besturend Comité voornoemd,
H. DE BRUIJN, *President.*
A. R. J. CRAMERUS, *Vice-President.*
D. JANNETTE WALEN, *Thesaurier.*
C. F. DEELEMAN.
G. W. FREDZESS.
G. A. DE LANGE.
Mr. H. D. LEVIJSSOHN NORMAN.
G. H. L. VAN OORDT.
H. SCHRÖDER VISSER, *Secretaris.*

BATAVIA, December 1864. (5920)

PHOENIX FIRE OFFICE.
Gevestigd te Londen sedert **1782.**
ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De Ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op WOON- en PAKHUIZEN, MEUBELEN, KOOPMANSGOEDEREN, enz., zoomede op SUIKER-, KOFFIJ- en THEE-ETABLISSEMENTEN, tegen de volgende premien:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% 's jaars.

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen, daarin aanwezig. ¼ % „

SUIKER- EN KOFFIJ-ETABLISSEMENTEN.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¾ % 's jaars.

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . 1% „

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen enz., daarin aanwezig . . . 1¼ % „

Op Schepen, liggende op Reeden. 1% „

E. MOORMANN & Co.,
(5896) te *Batavia, Samarang* en *Soerabaija.*

Liverpool & London Fire Insurance Comp.

KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

De ondergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten op JAVA van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn, om POLISSEN VAN ASSURANTIE op de meest voordeelige voorwaarden te verleenen op PAKHUIZEN. GOEDEREN EN WOONHUIZEN MET AMEUBLEMENT, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid daarvan, alsmede op THEE-, KOFFIJ- EN SUIKER-ETABLISSEMENTEN OP JAVA.

De premiën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen. (5676) PITCAIRN, SYME & Co.

Algemeene Assurantie Maatschappij HELVETIA, gevestigd te St. Gallen, Zwitserland.

De ondergeteekenden, door bovengenoemde Maatschappij benoemd zijnde tot hare Agenten voor Java, zijn bereid Risico's tegen Zeegevaar op de gewone Conditiën te teekenen. (5673) E. MOORMANN & Co.

NORTHERN ASSURANCE COMPANY,
GEVESTIGD TE LONDEN SEDERT 1836.
Brand- en Levensverzekering.
KAPITAAL GROOT **2,000,000** PONDEN STERLING.

De Ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor Java en de omliggende Nederlandsche Bezittingen, gaan steeds voort met het sluiten van POLISSEN [illegible] voorwaarden op WOONHUIZEN met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(5897) MORGAN, MELBOURN & Co.

Agenten op Java:
B. J. VAN ECK & Co., *Soerabaija,*
VAN DEN BROEK & VEECKENS, *Samarang.*

Nederlandsch-Indische Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.

Genoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekering tegen schade door

BRAND

te veroorzaken, hetzij op SUIKER-, KOFFIJ-, THEE- of andere ETABLISSEMENTEN en INVENTARIS, als op WOONHUIZEN, alsmede INBOEDEL en MEUBILAIR, waarvan de premie bedraagt tusschen 25 en 75 cents 's jaars voor iedere verzekerde ƒ 100,—, afhankelijk van den stand van het perceel en zijne belendingen.

Namens het Bestuur:
P. TIEDEMAN, JUN., } *Direkteuren.*
D. JANNETTE WALEN, }

Agenten op Java:
FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang.*
SAPORTAS & Co., *Cheribon.* (5898)

Imperial Brand-Assurantie-Maatschappij,
gevestigd te LONDEN sedert 1803.

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde Maatschappij, blijven steeds Verzekeringen sluiten tegen

BRANDSCHADE

op WOON- en PAKHUIZEN, MEUBELEN, KOOPMANSGOEDEREN, enz., enz, als ook op SUIKER-, KOFFIJ-, THEE- en TABAKS-ETABLISSEMENTEN op de ondervolgende voorwaarden, als:

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, gelegen in steden, zoomede op goederen daarin, tegen 1 pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, buiten steden en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede op Goederen of Meubelen daarin, tegen . . . . ¼ pCt. 's jaars.

Op SUIKER-, KOFFIJ- en THEE-ETABLISSEMENTEN.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoomede op Goederen, Produkten, Machineriën, Gereedschappen, enz. daarin, tegen . . . . ¾ pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz. daarin, tegen 1 pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Hout met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen daarin, tegen . . . . 1¼ pCt. 's jaars.

Op TABAKS-ETABLISSEMENTEN.

Op gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoomede op het Product of Goederen daarin, tegen . . . . 1¼ pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Hout met pannen gedekt en het Product daarin, tegen . . . . 1½ pCt. 's jaars.

Nadere informatiën te bekomen bij
MACLAINE, WATSON & Co., te *Batavia.*
McNEIL & Co., te *Samarang.*
(5680) FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*

Nederlandsch-Indische Levensverzekering en Lijfrente Maatschappij.

Deze Maatschappij is steeds bereid tot het aangaan van Contracten voor Levensverzekering en Lijfrente.

Omtrent de steeds toenemende uitbreiding harer werkkring [illegible] voorkomende staten van deelname.

Inlichtingen en Blanco's Gratis verkrijgbaar:

te *Batavia*, ten kantore der Maatschappij.
„ *Soerabaija*, bij de Heeren ANEMAET & Co.
„ *Madioen*, „ den Heer J. J. BREIJMANN.
„ *Samarang*, „ den Heer W. BOSCH.
„ *Tagal*, „ den Heer C. F. JULIUS, Jr.
„ *Probolingo*, „ de Heeren C. MAARSCHALK & Co.
„ *Amboina*, „ de Heeren T. MAND & Co,
„ *Padang*, „ de Heeren PAINE, STRICKER & Co.
„ *Cheribon*, „ „ „ SAPORTAS & Co.
„ *Kedirie*, „ den Heer H. J. STAVERMAN.
„ *Makassar*, „ den Heer J. C. TAMSON. (5900)

EDW. HEIJNING, *Directeur.*

DE COMMERCIAL UNION Assurance Company,
gevestigd te ***Londen,***
KAPITAAL **2,500,000** Ponden Sterling.

De ondergeteekenden benoemd tot AGENTEN dezer Maatschappij, hebben de eer belanghebbenden te berigten, dat zij bereid zijn verzekeringen tegen Brandschade aan te gaan voor genoemde Maatschappij tegen de gewone voorwaarden.

Nadere informatiën te bekomen bij de Agenten,
MACLAINE, WATSON & Co, *Batavia.*
Mc. NEILL & Co, *Samarang.*
(5679) FRASER, EATON & Co., *Soerabaija.*

De Ondergeteekenden, **Agenten** voor de EASTERN MARINE INSURANCE COMPANY, te *Londen* gevestigd, maken hierbij bekend, dat deze Maatschappij overgegaan is op die van de **Home and Colonial Assurance Company,** en zijn nu bereid verzekeringen tegen **zeegevaar** te sluiten in den naam van deze nieuwe Maatschappij.

HOME AND COLONIAL ASSURANCE COMPANY LIMITED, London.

KAPITAAL: EEN MILLIOEN PONDEN STERLING.
Bestuurder: JOHN PATERSON.
Tweede Bestuurder: ALEXANDER FRASER.
Directeuren:
Voorzitter: JAMES ANDERSON.
Tweede Voorzitter: JAMES Mc MASTER.

WM. PATRICK ADAM.	T. W. L. MACKEAN.
WILLIAM FRED. BARING.	BRINSLEY DE COURCY
STEPHEN BUSK.	NIXON.
WILLIAM DUTHIE.	AUGUSTUS HENRY NOVELLI.
ALEXANDER FRASER.	JOHN PATERSON.
LEWIS FRASER.	FELIX PRYOR.
CLARK IRVING.	JOHN SWINDELL.
DUNCAN JAMES KAY.	HENRY THURBURN.
JAMES LYALL.	JAMES WYLLIE.

Batavia, MACLAINE, WATSON & Co.
Samarang, Mc NEILL & Co.
(5681) *Soerabaija*, FRASER, EATON & Co.

Verzekering Maatschappij „JAVA,"
Gevestigd te *Rotterdam.*

De Ondergeteekenden, benoemd tot Agenten dezer Maatschappij, zijn bereid Verzekeringen tegen Zeegevaar te sluiten tegen de alhier gebruikelijke premiën en conditiën.

Batavia, MACLAINE, WATSON & Co.
Samarang, MAC NEILL & Co.
(5682) *Soerabaija*, FRASER, EATON & Co.

De Brand-Waarborg-Maatschappij „Nederlandsch-Indië,"

is steeds bereid tot het sluiten van **Verzekeringen tegen schade door Brand,** te veroorzaken op WOON- en PAKHUIZEN, INBOEDELS, MEUBILAIR en KOOPMANSGOEDEREN, als ook op SUIKER-, KOFFIJ-, THEE- en andere ETABLISSEMENTEN en derzelver Inventarissen.

Namens het Bestuur:
E. HEIJNING, }
(5902) G. A. DE LANGE, } *Directeuren.*

Imperial Levensverzekering Maatschappij. Old Broad-Street London,
opgerigt in het jaar 1820.

Het Maatschappelijk kapitaal bedraagt £ 750,000,— verdeeld in 7500 aandeelen van £ 100 — elk, terwijl het gevestigde premiefonds bedraagt ruim £ 705,000,—, waaruit blijkt dat deze Maatschappij meer dan £ 1,500,000,— bezit, bij een Jaarlijksch inkomen van £ 1,000,000,—, om aan de verpligting in het vervolg op bestaande polissen ten beloope van £ 2.500,000,— te voldoen.

Alle vijf jaren zal vier vijfde gedeelte van de winst als Bonus aan de polissen worden toegevoegd, zonder dat daardoor de verzekerde persoonlijk verantwoordelijk wordt, zooals bij onderlinge Maatschappijen.

De premiën kunnen maandelijks voldaan worden.

Omtrent maatstaf der Premiën en alle verdere informatiën betrekkelijk deze Levensverzekering Maatschappij kan men zich vervoegen ten kantore van de ondergeteekenden, alwaar men op verzoek prospectussen der Maatschappij en blanco Staten kan erlangen.

MACLAINE, WATSON & Co. *Batavia,*
Mc. NEILL & Co. *Samarang,*
(5678) FRASER, EATON & Co, *Soerabaija.*

De Ondergeteekenden, Agenten van de **Oostenrijksche Lloyd,** geven door dezen te kennen, dat de prijzen der PLAATSBILLETTEN voor de directe route tusschen

Triëst en Alexandrië,
van af den 1 Junij 1863

voor de Eerste Klasse op £ 15.— = ƒ 180,—
„ „ Tweede „ „ „ 10.— = „ 120.—
„ „ Derde „ „ „ 6.— = „ 72.—
met inbegrip van al benoodigde verminderd zijn.

(5672) E. MOORMANN & Co.

Royal Insurance Compagny of Liverpool.
Brand- en Levensverzekering.
KAPITAAL GROOT **2.000.000.—** PONDEN STERLING

De ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort met verzekeringen te sluiten tegen brandschade op PAKHUIZEN, GOEDEREN en WOONHUIZEN met AMEUBLEMENT, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid daarvan, alsmede op THEE-, KOFFIJ- en SUIKERETABLISSEMENTEN op *Java.*

Zij nemen de vrijheid het publiek te herinneren, dat sedert kort ook LEVENSVERZEKERING bij de Batavia Branche gevoegd is en zij dus gereed zijn tot het sluiten daarvan op de voordeeligste voorwaarden. Het uitgebreide Kapitaal van deze Maatschappij, in verband met de jaarlijksche opbrengst van 500.000 Ponden Sterling en een aanwezig fonds van 800.000 Ponden Sterling, leveren een voldoende waarborg voor hare soliditeit, terwijl de premiën van verzekering even matig zijn als die van andere Maatschappijen en bij schade de voldoening op de promptste wijze geschiedt. (5675) PITCAIRN, SYME & Co.

Gevraagd!

Voor het *Hotel te Soerakarta*, eene **Dame** van middelbaren leeftijd, ter assistentie in het Huishouden. Reflecteerenden gelieven zich met franco brieven te wenden aan het adres van

(5921) A. LEDEBOER, FZN., *te Solo.*

De ondergeteekenden, Passagiers aan boord van de *JACOBA & CHRISTINA*, gezagvoerder F. P. J. JASKI, gevoelen zich gedrongen hunnen innigsten dank te betuigen aan voormelden Kapitein, voor zijne uitmuntende behandeling, voor zijne hartelijke belangstelling en zorg, hun op hunne reis van *Holland* naar *Indië* betoond, waarom zij ook wegens de aangename en gemakkelijke inrigting van het Schip, aan hen, die naar het Vaderland wenschen terug te keeren, gemelden bodem niet genoeg kunnen aanbevelen.

T. HOOG, *benoemd Predikant voor Ned.-Indië*, en Echtgenoot.
L. VREE, *ben. Onderwijser voor Ned.-Indie*, en Echtgenoot.
H. IDE en Echtgenoot.
Mej. W. G. TRAPPEN.
C. C. BIERHUIJS, *ben. Onderwijzer voor Ned.-O.-Indie.*
(5922) W. G. H. VAN DER KAA.

Met het oog op het Wets-ontwerp voor **een nieuw Tarief van uit- en invoer in Nederl. Indië,** maken de Ondergeteekenden bekend, dat de uitgifte van het Handboek, door den Heer PFANNER zamen te stellen, nogtans zal doorgaan, doch instede der oude tarieven, de nieuw vast te stellene daarin zullen worden opgenomen.

VAN ZADELHOFF & FABRITIUS.

PADANG, November 1864. (5765)

Het

Nieuwe MARINE-HOTEL

aan de **Moeara,** te **Padang,** wordt geopend op **1 Januarij 1865.**

De Ondernemer,

(5764) F. D. FRITS.

De Ondergeteekende brengt ter kennis van het publiek, dat hij een middel bezit om **houtwerken** en **ameublementen** tegen **witte mieren** te beveiligen en huizen van deze insekten te zuiveren.

Door hem genomen proeven doen zien, dat de slechtste houtsoorten met zijn middel behandeld, op vochtige plaatsen, waar veel witte mieren waren, in den grond gezet, reeds sedert **een en een half jaar** onaangetast zijn gebleven.

Eene kommissie van drie deskundigen heeft de door hem genomen proeven gedurende acht maanden gecontroleerd en hem van hunne bevinding een certificaat uitgereikt.

Daar de uitslag der genomen proeven genoegzaam bevestigd heeft, dat zijn middel met gunstig gevolg tegen witte mieren kan worden aangewend — en veel langer stand houdt, dan alle tot nog toe bekende middelen, durft hij dit middel gerustelijk aan te bevelen.

Hij is bereid op billijke voorwaarden overeenkomsten aan te gaan, om houtwerken te konserveren en huizen van witte mieren te zuiveren.

W. VAN DER GOES,

(5840) *Werkbaas bij den Waterstaat te Buitenzorg.*

Parapattan Weezen-Gesticht.

Voor de school in het Gesticht wordt gevraagd **een 2de Onderwijzer.**

Zij, die voor deze betrekking in aanmerking wenschen te komen, worden verzocht zich te vervoegen bij den Vice-President der Directie, den Heer Jhr. F. W. R. FLUGI VAN ASPERMONT, die hun omtrent de daaraan verbonden voordeelen en verpligtingen de noodige informatiën zal geven.

Namens de Directie,

de Secretaris,

(5858) C. P. LOHR, Jr.

Iemand van middelbaren leeftijd, bekend met het **Italiaansch Boekhouden,** de **Correspondentie,** enz., door omstandigheden buiten zijn toedoen zonder betrekking, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk in eene of andere handelszaak, onverschillig waar, geplaatst, kunnende goede getuigenissen produceren.

Nadere inlichtingen onder No. **6422** *Bataviaasch Handelsblad, franco.* (5849.)

Een bekwaam WERKTUIGKUNDIGE, tevens SUIKERKOOKER en RAFFINADEUR, Hollander van geboorte en sedert verscheidene jaren in superieure betrekking op Java werkzaam, zag zich gaarne belast met het beheer eener Suikerneming.

Adres *Locomotief* Letter **P.** (5909)

IEMAND bekend met Tokozaken en Correspondentie zoekt als **Toko-bediende** geplaatst te worden.

Adres uitgever van dit blad. (5910)

L. BERNHARDT

heeft op *Passar Baroe*, in het huis vroeger bewoond door wijlen den heer van *Hemert*, eene **WAGEN-VERHUURDERIJ** geopend. (5847)

Te Koop:

Een der grootste soorten **Hazewindhond.**

Te bezigtigen bij

(5854) BLOEM & CASPERS.

Te Koop:

Eenige Suikermolens

van de *Lowmoor Company* met Cylinders van 24 × 48 inches en de benoodigde IJzerwerken voor Waterraderen.

Een IJzeren Waterrad Compleet,

diameter 28 voet, breedte 5 voet.

In grooten voorraad:

SUIKERPANNEN,

in alle gewone afmetingen, alsook waarlooze stukken, geschikt voor Watermolens van de Lowmoor Fabriek.

Een Stoom-Suikermolen,

compleet, rollen 24 × 48 duim, Stoommachine 12 paardenkracht.

De zoo voordeelig bekende wijze van bewerking van deze Company zal wel een voldoende waarborg voor de hoedanigheden van deze Machineriën zijn.

PICAIRN SYME & Co.,

(5677) *Agenten van de Lowmoor Company.*

Te Koop:

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement,

het zeer gunstig gelegen Rijstpelmolen Etablissement SOEKA LILA,

in de Residentie *Cheribon*, nabij de hoofdplaats, aan de rivier *Kidjiang*, met regt van opstal tot **28 Februarij 1879.**

Deze fabriek werkt geheel met Stoom, heeft eene machine van 12 paardenkracht en is voorzien van dorsch- en [illegible]machines, alles uit de fabriek van de Heeren H. OLIVER ROBINSON & Co., te *London*.

De fabriek, rijst- en padiepakhuizen, benevens het woonhuis, zijn allen van steen gebouwd, hecht en sterk en met pannen gedekt, en even als de machineriën in den besten staat. De benoodigde praauwen, karren en verdere Inventaris zijn behoorlijk onderhouden, zoodat de fabriek onmiddelijk in werking kan gebragt worden.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij de Heeren J. CEZARD & Co., te *Cheribon* of bij Ondergeteekenden.

(5891) MACLAINE, WATSON & Co.

Te Koop:

Een **LAND** gelegen in de Wester-afdeeling der Bataviasche Ommelanden, waarvan de hoofd productie is SUIKER EN RIJST, te bevragen bij den uitgever van dit blad. (5916)

Te Koop:

Het **Lokaal,** gelegen aan de *Groote Rivier*, geoccupeerd door en te bevragen bij

(5761) HAGEDORN, PLUMP & Co.

Te Koop:

Een goedgelegen Solied **HUIS** met nette BIJGEBOUWEN en TUIN, te *Meester Cornelis*, thans verhuurd voor *f* **60,—** 's maands.

(5842) HEIJLIGER & ROCHUSSEN.

Te Koop

bij Ondergeteekenden: Een **C Size Suikermolen,** van H. O. ROBINSON & Co., met **Stalen As en cylinders** van 54 × 27 Eng. dm., dagelijks verwacht wordende met het Schip „*County of Renfrew*," die naar verkiezing van den kooper te *Batavia, Samarang* of *Soerabaija* kan afgeleverd worden.

(5890) MACLAINE, WATSON & Co.

Te Koop:



Een nieuw IJZEREN **Stoomjagt,** compleet, en gereed tot dadelijk gebruik, lang 50, breed 8, diep 3½ Eng. voet, met 2 Machines van gezamentlijk 10 paardenkracht.

Dit vaartuig is zeer geschikt voor rivier of havengebruik.

Te bevragen bij

(5892) HUNTER, HOUGHTON & Co.

Te Koop of Te huur:

Het aangenaam gelegen **Huis** aan het *Koningsplein*, thans bewoond door de familie JACOMETTI. (5862)

Te koop of te Huur:

Het **Pakhuis** en **Toko-Lokaal,** gelegen aan de groote Boom, laatst betrokken door de firma W. H. HALL.

(5908) REIJNST & VINJU.

Te Huur:

Een ruim **Huis** en **Erf** in den gang *Ketapang*, 2de huis van den grooten weg *Molenvliet*, hetwelk onlangs alle vereischte REPARATIëN en VERWEN heeft ondergaan, tegen 1sten Januarij te aanvaarden. Te bevragen bij

H. E. GOUIJN, *Molenvliet Oost.*

(5860) J. H. SERSANSIE, *Molenvliet Glodok.*

Te Huur:

Een **Huis** in de *Berendrechtslaan* met gas.

Te bevragen bij VAN NECK, *aldaar.* (5872)

Te Huur:

Twee Huizen in de *Berendrechtslaan.*

Adres Bureau dezer. (5818)

Te Huur:

Een WOONHUIS met Steenen bijgebouwen en ruim erf, gelegen op *Goenoeng Saharie* achter het Gouvernements Paleis, hetwelk onlangs alle vereischte reparatien heeft ondergaan.

Huurprijs *f* **125.** — 's maands, dadelijk te aanvaarden.

(5795) REIJNST en VINJU.

Te Huur:

het lokaal, thans genaamd **Jacatrasche Portionstafel,** aan het *Stadhuisplein.*

Te bevragen bij

(5893) J. F. TENTER.



De beroemde **Sarsaparilla** van DR. BRISTOL is op nieuw aangebragt van *New-York* per *Catharina Maria* en te bekomen in het dépôt van C. WILCKE.

Tref den Oorsprong, niet de Symptomas. — Bedenk dat symptomas de bewijzen zijn van de worsteling der natuur met krankheid. Men zegt dat onze dierlijke krachten kampen met het geheim vergif. Geef hun bijstand en hulp met dat magtige versterkingsmiddel BRISTOL'S SARSAPARILLA en de uitslag kan niet twijfelachtig zijn. Geene ziekte, die niet organisch is, kan zulk eene vereeniging van krachten wederstaan. De vijand is in de aderen. Hier wordt hij door dit beroemde zuivermiddel ontdekt en uitgedreven. Hierna verdwijnen de hoest, welke tering aanduidt, de wonden, bewijzen van schurft, het verschrikkelijk lijden, in geest en ligchaam de onafscheidbare medgezel van eene slechte maag en een onnatuurlijken toestand van de ingewanden. Dit zuivere en krachtige kruidenmiddel zuivert, regelt en versterkt de geheele inwendige organisatie, en de genezing is volkomen. — Te koop bij alle respectabele apothekers. (5914)

De Zalf en Pillen van Holloway.

Weest bezorgd Mistig, vochtig weder en onverwachte verandering van temperatuur veroorzaken in den winter altijd verkoudheid, catarraal-koorts of influenza. De pillen van Holloway vernietigen al zeer spoedig de voorteekenen van deze ziekten, maar wanneer de kwaal zich door het verzuim hiervan reeds gezet heeft, dan moet er de zalf bij gebruikt worden, die men dan tweemaal daags over den rug en de borst moet wrijven. Wanneer dezen regel eenen korten tijd in acht genomen [illegible] worden, voor wien men dacht, dat er geen hoop op herstel meer was. Borstziekten en tering worden dus voorgekomen. De opgezette borst wordt verzacht, de hoest wordt losser en minder aanhoudend en de adem wordt langer. De eetlust keert terug door het herstel van de spijsvertering; sterkte en opgeruimdheid volgen er gewoonlijk op.

Doosjes Pillen à *f* 1,—, *f* 3,— en *f* 5,—.

Potjes Zalf à *f* 1,—, *f* 3,— en *f* 5,—.

Thans à contant te verkrijgen:

Te *Batavia* bij S. B. VAN KLEEFF & Co.
„ „ „ VAN DER CRAB & Co.
„ *Soerabaija* „ D. MAURITZ MARTENS.
„ „ „ J. J. VAN DEN MUIJSENBERG.
„ *Probolingo* „ ZIMMERMAN & Co.
„ *Banjoemaas* „ M. S. CHERIMAN.
„ *Poerworedjo* „ J. KALDEN.
„ *Djokdjokarta* „ KOE DJAMBOE.
„ „ „ Wed. C. W. VAN LAAN.
„ *Soerakarta* „ M. J. HANSENS.
„ *Tagal* „ Mevr. de Wed. VAN DORP.
„ „ „ A. J. VAN DER VOORT.
„ *Cheribon* „ W. GALISTAAN
„ „ „ M. BLOK & Co.
„ *Buitenzorg* „ A. J. VAN DER VOORT.
„ „ „ VAN DER CRAB & Co.
„ *Tjandjoer* „ VAN DER CRAB & Co.
„ *Salatiga* „ Q. M. B. REGENSBURG.
„ *Samarang* „ G. C. T. VAN DORP, H. L. DE LYON, DE GROOT, KOLFF & Co., JOOSTEN & Co. en bij SOESMAN & Co.

(5819)

NIEUWE GENEESMIDDELEN te KOOP

te **Parijs,** 7 Rue de la *Feuillades*, bij de Heeren **GRIMAULT & Cie.,** *Apotheker*

Oplosbare Phosphoszure IJzeroxyde van Dr. Leras. (5749)

Dit nieuwe staalmiddel bevat in vloeibaren toestand de hoofdbestanddeelen der beenderen en van het bloed. Volgens de in de hospitalen te Parijs plaats gevondene waarnemingen, overtreft dit middel de staal melkzure ijzer-, of ijzer-joduur pillen en geneest snel, en zonder verstopping te veroorzaken bleekzucht, maagziekten, slechte spijsvertering, bloedverarming, ziekten van vrouwen, kinderen, enz. Het is het beste toevoegsel tot levertraan, de voortreffelijkste gezondheidsbehouder in warme luchtstreken en voor zwakke of teringachtige gestellen.

Elixir van Pepsine tot bevordering der Spijsvertering.

Dr. CORVISART, Ridder van het Legioen van Eer en geneesheer van Z. M. den keizer der Franschen, is men de aanwending der Pepsine verschuldigd; het is het maagvocht, of veel meer het gezuiverde spijsverterings beginsel zelve. Wanneer, door eenige oorzaak, dit beginsel ontbreekt, heeft zulks slechte spijsvertering, gastrite, gastralgie, ontsteking der slijmhuid, der maag en ingewanden, oprispingen, slijmerigheid, anemie, verlies der krachten enz. ten gevolge. Het Pepsine elixer dat zich op de goedkeuring der geneeskundige faculteit der Parijsche Akademie grondt, overwint snel deze verschijnselen en doet de brakingen bij zwangere vrouwen ophouden. (5750)

BORSTZIEKTEN.

Siroop van onderphospherigzure Kalk.

Dit nieuwe geneesmiddel, hoogst aangenaam van smaak, onfeilbaar voor de genezing van hoest, verkoudheden, zinkingen, griep, borstontsteking is tevens het krachtigste heelmiddel voor tering. Het stilt de hoest, doet het nachtzweeten ophouden en de zieke verkrijgt spoedig de vorige gezondheid terug. (5751)

Plantaardige Inspuiting en Capsules van Matico.

De bladen van den MATICO, een peruaanschen boom, in bovengenoemden vorm bereid, genezen spoedig en onfeilbaar Gonorrhoe, zonder eenige vrees voor schadelijke gevolgen. De beroemde prof. RICORD te Parijs verwerpt thans alle andere middelen. De INJECTIE wordt aangewend bij pas ontstane, de CAPSULES bij meer verouderde of ingewortelde gevallen, die na het gebruik van Copaiva, Cubebe of Metaalaardige Inspuitingen zijn overgebleven. (5752)

GEEN LEVERTRAAN MEER!!

Sirop de Raifort Iodé.

Volgens de verklaringen de geneesheeren in de hospitalen te Parijs en de goedkeuring van verschillende akademiën, wordt deze siroop met het beste gevolg in plaats van de levertraan aangewend, welke zij inderdaad verre overtreft. Zij geneest borst-, klier- en waterzuchtige ziekten, bleekzucht, verloren eetlust, reinigt het bloed en geeft kracht aan het gestel; in één woord zij is het krachtigste bekende bloedreinigingsmiddel, dat niet zoo als het potassium en ijzer-joduur de ingewanden of de maag verzwakt en vooral de zegenrijkste werking op klierachtige kinderen heeft. Doctor Cazenave, van het hospitaal St. Louis te Parijs, prijs deze siroop bijzonder tegen huidziekten aan. (5753)

DEPOTS:

W. LOONEN & Co., te *Batavia.*
G. WILCKE, „ „
B. OVERBEEK, „ *Soerabaija.*
M. BLOK & Co., „ *Cheribon.*
J. A. v. d. VOORT, „ *Tagal.*
SUTHERLAND voor *Macassar* en de *Molukkos.*

Houders van Connossement aan order over:

MO 30 kelders Petroleum,

afgeladen door de Heeren SCHOLTE & Co., te *Amsterdam*, in het Schip *Zaanstroom*, Kapitein SCHAAP, gelieven zich bekend te maken bij

(5915) B. KOPERSMIT & Co.

Vertrekkende Personen.

J. B. M. Combet en Echtgenoot. (5852)

J. H. van Litk en familie; gevolmagtigden de kapiteins *C. Boekstal* en *J. F. L. van der Meer.* (5857)

Let Wel!

STOOMVAART.

Bij de ingetreden West-Moesson acht de Ondergeteekende het noodig, om de afzenders van **goederen** indachtig te maken op de dezerzijds aan den Handel te *Batavia, Samarang* en *Soerabaija* toegezondene circulaire, dato 15 Januarij 1863.

(5917) W. CORES DE VRIES.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand DECEMBER 1864, geregeld als volgt:

VAN BATAVIA

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 16den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 25sten.

VAN SOERABAIJA

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.
naar BAWEAN en BANDJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen op de stoombootkantoren in de Stad bij W. CORES DE VRIES, te *Batavia*; NIEUWVEEN en SCHULJMER, te *Soerabaija*; W. CORES DE VRIES, te *Samarang*.

(5894) **N.B.** BRIEVEN en TELEGRAMMEN voor *Batavia* te adresseeren aan W. CORES DE VRIES.

Vracht en Passage naar Tjilatjap



aangeboden per Nederlandsch Schip

TONIA,

Kapitein HAASLOOP WERNER, om in het laatst dezer maand te vertrekken.

Informatiën bij *de Agenten,*

(5861) J. CEZARD & Co.

De Java-Bode.

HET BESLUIT BETREFFENDE DE HEERENDIENSTEN.

De redactie van het *Bataviaasch Handelsblad* is in haar nummer van den 10den December jl. te velde getrokken tegen het Regeringsbesluit van den 3den September jl., waarbij de beginselen worden aangegeven, waarnaar de heerendiensten in den vervolge zullen worden gevorderd.

Wij beschouwen de kritiek in dat blad geleverd veeleer als het gevolg van algemeenen afkeer tegen heerendiensten in het algemeen, die zelfs zijne werking doet gevoelen daar, waar de noodzakelijkheid blijkt, om, zoowel niet de heerendiensten tot in de bijzonderheden te regelen, dan toch de beginselen vast te stellen, die zoodanige regeling kunnen voorbereiden.

Wanneer de Regering in dit besluit haar laatste woord gezegd had, wanneer wij er in den vervolge niet op mogten rekenen, dat eene meer bepaalde regeling zal worden vastgesteld, dan zeker zouden wij het met het *Handelsblad* eens zijn. Maar er is geene reden, om dat te denken, veeleer laat zich het tegendeel vermoeden.

Wanneer men dus speciale bepalingen had verwacht, dan gelooven we, dat men zelf oorzaak is van de ondervonden teleurstelling. Meende men met grond die specialiteit te kunnen ver-[illegible] zijn, of voor de Regering daartoe de mogelijkheid en de verpligting bestaat.

Zijn wij zoo diep doorgedrongen in de geheimen der Inlandsche huishouding, dat we ons in staat gevoelen met naauwkeurigheid aan te geven, naar welken maatstaf in iedere residentie, en misschien in iedere afdeeling de praestatie van heerendiensten zal moeten worden gevorderd? Wij gelooven het tegendeel.

En in de tweede plaats komt het ons voor, dat het bestuur daar, waar de verpligting tot heerendiensten zoo verschillend wordt opgevat als op Java het geval is, bezwaarlijk tot bijzonderheden kan afdalen, zal zij het verwijt van onvolledigheid zich niet op den hals halen. Er bestaat toch geen grond, waarom het eene gewest het voorregt van zoodanige speciale regeling zou deelachtig worden en het andere niet.

Laat ons nu onderzoeken, of de beginselen, die de Regering in acht wenscht te zien genomen, zoo duister zijn.

Zoo wij dan de uitdrukking »de heerendienstpligtigheid rust op den grond en niet op den persoon", vergelijken met den stelregel: »de omslag geschiedt dessa's gewijze in verband met de werkkrachten der ingezetenen", en »de onderlinge schikking en individuele regeling der aan de dessa's opgelegde diensten worden aan de gemeenten zelven overgelaten", dan vinden wij in die eerste woorden niet veel anders dan in de laatste.

Dat de heerendienstpligtigheid op den grond en niet op den persoon rust, is een oud beginsel en eene reproductie van hetgeen men in de zakelijke contracten van van den Bosch (Stbl. 1834 No. 22) reeds vindt. Onze [illegible] wil dat volstrekt niet zeggen, dat naar zekere hoeveelheid gronds als eenheid zal worden afgemeten de praestatie van den arbeid voor grootere hoeveelheden. Want juist daarmede wil de Regering zich niet inlaten. Door wie en naar welke mate door ieder moet gepraesteerd worden, laat zij aan de dessa's zelven over. Minstens zou het vreemd klinken twee ongelijksoortige grootheden met elkander te vergelijken bij de werkkrachten der bevolking niet naar het zielental, maar naar de grootte en quantiteit harer gronden te beoordeelen. Maar de uitlegging, welke aan dat adagium moet gegeven worden, is eenvoudig deze: »Wanneer de »omslag der zoogenaamde heerendiensten in ver»band met de lasten, welke op de bevolking voor »de gemeentelijke en cultuurdiensten drukken, »heeft plaats gehad" en wel »zoodanig, dat hare aan »de Regering verschuldigde werkkrachten op geen »tijdstip van het jaar overschreden worden", dan is het voldoende dat uit zekere dessa, alzoo van zeker stuk grond, het omgeslagen getal heerendienstpligtigen opkomt, zonder dat ieder dessabewoner op zijne beurt tot persoonlijke dienstpraestatie gehouden is.

De toestand is en blijft dus in zoo verre dezelfde, als de inwendige regeling der heerendiensten in iedere dessa aan de dessa zelve wordt overgelaten. Wie en wanneer men heerendienstpligtig is, en in welke mate, is juist een zaak van inwendige regeling, waarmede de Regering ronduit zegt zich niet te kunnen of willen bemoeijen. Of dit billijk of niet billijk geschiedt, is eene andere vraag, waarover de Javaan zelf zal moeten oordeelen, en in den regel meenen we te mogen aannemen, dat de verdeeling van [illegible] groote onregtvaardigheden gepaard gaat. Daarbij — zij, die den Javaan voor eene hoogere ontwikkeling rijp achten, zullen wel doen hem de gelegenheid tot eene oorspronkelijke vervollediging zijner staatsvormen niet te ontnemen. Hij zal althans spoedig genoeg begrijpen, dat hij in vergelijking met anderen te zwaar wordt belast. Hij zal dat gevoelen. Daar waar hij met ambtelooze Europeanen in aanraking kan komen, is ons dit het eenige niet kunstmatige middel tot zijne beschaving, zal hij zeer goed weten, waar hij zijne bezwaren moet indienen, en door verloop van tijd laat het zich denken, dat ook deze inwendige regeling aan vaste bepalingen zal kunnen worden onderworpen.

Naar onze meening heeft het besluit en kon het ook voor dit oogenblik niet hebben die diepe strekking, die men er in wilde zien gelegd. Wij gelooven, dat na vele redeneringen in de Kamers en elders, nog slechts weinigen, misschien niemand een juist kenner is van de Inlandsche sociale toestanden, en er nog jaren kunnen voorbij gaan, voordat de ordenende hand der Regering zich in alle, ook in de laagste standen dier bevolking zal kunnen doen gevoelen.

Daarom echter is het zeer wel mogelijk het misbruik tegen te gaan, dat tot heden door Regen-

EERSTE BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE,
van Woensdag 14 December 1864, No. 100.

ten en andere Inlandsche hoofden, om niet te spreken van de Europesche authoriteiten, van heerendiensten is gemaakt.

Nu kan de Inlander weten, dat »hij als heerendienstpligtige onder gewone omstandigheden niet »meer behoeft te werken dan 12 uren (van zons»op- tot zonsondergang) in de zeven etmalen". Kan men hem niet inprenten, dat wanneer de dessa zijne verpligting tot het verrigten van heerendienst eens heeft uitgemaakt, alleen buitengewone omstandigheden hem kunnen noodzaken zonder betaling meer dan 52 × 12 uren in een jaar te arbeiden? Zal daardoor niet reeds van zelve vervallen de vrees, dat voorname Inlanders ten koste der geringeren zonder betaling zullen weten te ontduiken de praestatie van verpligte diensten? En mag het niet reeds voor eene verbetering gehouden worden, dat de vordering van heerendiensten boven de 12 uren in zeven etmalen van iederen dienstpligtige onderworpen is aan de contrôle van den Opperlandvoogd?

Indien wij eene grieve tegen het besluit koesteren, dan is het deze, dat men reeds nu had kunnen omschrijven, wat onder heeren-, wat onder cultuur-, wat onder gemeentelijke diensten wordt verstaan. — Maar dat men b. v. in afwachting van eene nadere cultuurwet de regeling der cultuurdiensten uitstelt, om die wet niet te praejudicieren, komt ons rationeel genoeg voor. — Eene nadere definitie dier diensten had echter reeds dadelijk kunnen geschieden.

Wat nu de heerendiensten zelven betreft, weet men, welke diensten de bevolking voor de cultures en gemeenten verpligt is te doen, weet men, hoeveel tijd benoodigd zal zijn voor het teelen van eigen product, dan kunnen de Hoofden van gewestelijk bestuur in overleg met de Inlandsche hoofden bij benadering bepalen, op hoeveel handen gedurende zekeren tijd zij in gewone omstandigheden rekenen mogen, in afwachting dat eene betere statistiek hen in staat stelle de opgaven dier hoofden beter te controleren, en onder gehoudenis, om, waar eene buitengewone inspanning wordt vereischt, de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal daarop te erlangen.

Hoofdzakelijk dit laatste te zeggen, deze controle van het Opperbestuur vast te stellen, is naar onze meening de eenige bedoeling van het onderwerpelijk besluit, en het doet ons genoegen, dat men eerst betere gegevens afwacht, voordat men tot ingrijpende maatregelen overgaat. Men bestrijdt in het *Handelsblad* de beginselen en het besluit niet, omdat men het daarmede oneens is, maar omdat men regeling had verwacht. Kan men ons betoogen, dat het thans mogelijk is die vast te stellen, dan brengen we gaarne ons tegenovergesteld gevoelen ten offer.

BATAVIA, 14 Dec. 1864. E.

Ingezonden Stukken.

Hoever een Minister en een Professor de plank kunnen misslaan.

Een onhandig vriend is toch een alleronaangenaamst iets. Bij de discussies over de wet op het koloniaal onderwijs had de minister van koloniën — de man, die, getuige zijn ontwerp van tariefsherziening en zijn uiterst voorzigtige verhooging van de koffijprijzen, op nieuw de waarheid bevestigt van Mirabeau's woord, dat „des jacobins ministres ne sont pas toujours des ministres jacobins" — een enorme vergissing begaan. Hij had namelijk bij die gelegenheid beweerd, dat het Javaansch enkel op *Midden* Java gebruikt wordt. Het dwalen is menschelijk, quandoque dormitat bonus Homerus. Niemand, voor zoover ik me herinner, had de onbeleefdheid gehad, den minister tegen te spreken; en daarmeê zou de zaak hoogstwaarschijnlijk zijn afgeloopen, want het Bijblad is een veilige bewaarplaats vóór al zulke „parlage," het klapt niet uit de school. Maar zie! onze vermaarde Indische specialiteit Robidé van der Aa, die (zooals *hij* zich zou uitdrukken) „de zonderlingste stellingen van het Indische orakel voor goede munt schijnt op te nemen," heeft, blijkens het laatst ontvangen nommer van de *Koloniale Jaarboeken*, zich gehaast ook van zijne zijde een duit in het zakje te leggen," door in zijn „koloniale kout uit de hofstad" op gezag van den Heer Fransen van de Putte te verkondigen: „Het Javaansch, dat *alleen in Midden Java gesproken wordt, komt . . . . in het Oosten van dat eiland nimmer te pas.*"

Ik moet tot mijn schande bekennen, ik wist het niet. Ik meende tot nog toe, dat Probolinggo, Pasaroewan, Soerabaija, Madioen, Kedirie, Patjitan en Rembang (om Bezoekie en Banjoewangie hier geheel buiten rekening te laten) tot „het Oosten" van Java behoorden, en dat in die, met ettelijke millioenen zielen bevolkte, residenties het Javaansch de volkstaal was. Het komt zeker, doordien mijn hersens onder den invloed van het klimaat „verdroogd" zijn. Eén ding doet me maar genoegen, dat de Heer Fransen van de Putte het er gelukkiger schijnt te hebben afgebragt; dat zijn scheppende verbeeldingskracht, waarvan het orgaan blijkbaar sterk bij hem ontwikkeld is, hier niets van haar frischheid heeft verloren; dat zijn reis over Java hem tot geheel nieuwe ontdekkingen heeft geleid; en dat hij werkelijk op de hoogte is, ook den Javanen met succès het zoete der aarde te bereiden.

Ik zeg dit, op gevaar af van den hoogleeraar Veth te mishagen, die in het Julijnommer van *de Gids* ons ernstig gewaarschuwd heeft tegen individuën die, „zonder voorbereidende kennis naar Indië vertrokken," daar niets gedaan hebben dan „jaren achtereen op een suikerfabriek doorgebragt," voor wier „ongeoefenden blik" (altijd volgens den Heer Veth) de Indische zaken „ineendommelen," en wier kennis deze „cordate" professor „vergelijkbaar" acht met „de kennis die een schaap heeft verkregen van de kruiden „tot zijn voeding geschikt, die wassen op een heideveld „van verbazenden omvang, waarop het eenige dagen aan een „paaltje gebonden heeft doorgebragt."

Trouwens, me dunkt, hij zou thans dit harde oordeel over menschen als de minister niet meer uitspreken, sints deze laatste door de benoeming van den Heer Veth tot hoogleeraar in de Indische taal-, land- en volkenkunde, getoond heeft dat hij den „man met een hoofd en een hart, die gedurende „een reeks van jaren zich met ijver en liefde op de ken„nis der Indische zaken heeft toegelegd," den „zedigen man, „wien alles wat over die zaken in boeken steekt in het „hoofd is gevaren," naar waarde weet te schatten.

Er zijn er, wien het verwondert, dat de keus van den minister op den Heer Veth is gevallen. Wij niet. Gelijken oeken gelijken en beminnen gelijken. In het Januarij nommer van *de Gids* heeft de Heer Veth het bewijs geleverd, dat „verschheid van beschouwing" ook bij hèm niet „gemist wordt. „Wij hebben alle reden om ons te verblijden," zegt hij daar, „dat het Nederlandsch Bijbelgenootschap „op het punt staat een uitstekenden Orientalist, den Heer „W. H. Engelmann, naar de Soendalanden af te vaardigen, „om in de eerste plaats een woordenboek en eene spraak„kunst der taal te vervaardigen. Van den kundigen schrij„ver van het" „Glossaire des mots Espagnols et Portugais dérivés de l'Arabe"" (Leyden 1861) die zich reeds vroeger „door zijne uitgave van Al-Hâdira's Divan (Leyden 1858) „zoo gunstig had bekend gemaakt, mogen wij iets beters „verwachten dan de wankelende treden tot hiertoe op dit „gebied gezet." Voorwaar, men moet hoogleeraar in de logica en „degelijk" kenner van Indische zaken zijn, om zulke conclusies te kunnen maken. „Orientalist" wil hier zeggen: beoefenaar van *Semitische* talen, speciaal van het *Arabisch*. Nu is het bekend, dat het Soendasch en Javaansch met het Arabisch niets anders gemeen hebben dan een zeker, vrij beperkt, getal *woorden*, die ze ten overvloede nog geheel geässimileerd hebben; dat ze er daarentegen, wat de grammatische uitdrukking van den zin der gedachten betreft, ten eenemale van verschillen, zoodat elke vergelijking op een dwaalspoor brengt. Te prachtiger is uit dien hoofde de redenering van den Heer Veth, dat Engelmann, *omdat* hij Arabicus is, ons wel spoedig aan een woordenboek en spraakkunst van het Soendasch zal helpen. Zoo is bij voorbeeld een „uitstekend" *broodbakker* de aangewezen man om gaauw en goed *pastijen* te leveren. Een gewoon sterveling zou er niet op komen.

Maar de zaak is te ernstig, om op dien spottenden toon voort te gaan (al schuilt onder dat schijnbaar spotten ook bittere weemoed). Een oud vaderlandsch spreekwoord zegt: „wien God een ambt geeft, dien geeft Hij het verstand ook." Laat ons voor Indiës welzijn hopen, dat men daarop in Nederland niet blijve voortzondigen. Laat ons hopen, dat wij nooit weer in een minister van Koloniën, en in een man aan wien de vorming der Indische ambtenaren voor een gedeelte is toevertrouwd, op zulk een treurige wijze het woord van Bungener zullen bewaarheid zien: „Vlugheid, ge„nie zelfs, vergoedt het gemis van studie niet, en maar al „te dikwijls worden zij, zelfs ter goeder trouw, slechts ge„bruikt om haar gemis te vergoelijken." R.

Partout les âmes d'élite sont rares,
partout les croquans font nombre.

ONDERWIJS.

Toen ik onlangs, waarde Heer Redacteur, de woorden van bovenstaand motto ergens las, verschrikte mij voor een oogenblik het vreeselijke van deze orakelspreuk. — Ik legde het boek ter zijde en verviel in diep gepeins; het was nacht; alles op deze plaats, waar zich des daags zelfs zoo weinig beweegt, was stil, doodelijk stil; slechts een enkele maal het geluid van de klok, welke het *hora ruit* en tevens het *memento mori* mij in de ziel deed weergalmen; — slechts nu en dan het gekras van den nachtuil, die zijn eentoonig „er sterft één" schijnt te verkondigen, of het fladderen van een pas uit zijne cel verlosten nachtvlinder, welke het" er wordt één geboren," bij wijze van compensatie doet begrijpen; ja zelfs een enkele maal de zenuwachtige stap van een Inlander, gaande naar of terugkomende van eene madatkit of speelhuis — of wel de schrede van eene arme pandelinge, die haren arbeid van den dag te weinig beloond ziet, en genoodzaakt is des nachts op eene andere wijze nog eene penning te verdienen, — stoorden mij nu en dan — doch dit was vlugtig voorbijgaande en zeldzaam. — Over het geheel genomen was het stil, was ik meer dan eenzaam, en kon mijn gepeins over de gelezene woorden ongestoord voortzetten, ja onafgebroken laten werken mijne *Phantasie, welche* (volgens HEINSE) *ist der Mercurius in der menschlichen Complexion, der alles vermittelt und macht dass der Mensch so gut und so bös ist.*

In beken het u eerlijk, mijne eigenliefde kwam er tegen op, dat die woorden waarheid zouden behelzen; ik begon den schrijver van die magtspreuk uitteschelden en sprak overluid, hoewel niemand mij hoorde: fransche bluf! — Maar toch, dacht ik, dat is gemakkelijk gezegd: fransche bluf! evenwel als die woorden eens waarheid bevatten, waaronder moet gij dan plaats nemen, mijn lieve *Ik*, onder de âmes d'élite of onder de *croquans*.

Eigenliefde wilde mij onder de eerste rangschikken, niet zoo zeer, omdat ik zoo dol graag een uitverkoren wil wezen, maar omdat die andere cathegorie zoo verd . . . leelijk is. — Maar ja wel, dan begon er inwendig zoo iets te tikken, en dat *tik-tik* scheen mij te antwoorden: wat? gij een âme d'élite! — en, omdat toch niemand het hoorde, sprak ik, gij hebt gelijk, stemmetje daar binnen: een uitverkorene ben ik niet — want — nu ja het overige zal ik maar zwijgen, want dat had veel van een biecht, en deze is heilig, of moet althans zoo zijn, en behoort niet te huis in den *Java-Bode*, die niets geheim houdt en alles maar ronduit vertelt.

Eindelijk door dien inwendigen tikker overtuigd, dat ik niet onder de âmes d'élite kan plaats nemen, begon ik bijna wanhopig te worden bij het denkbeeld, dat ik mij dan onder de croquans zoude moeten rangschikken — toen mij gelukkig inviel: Il y a avec le ciel des accomodements.

Ik eindigde mijn gepeins over dit hoofddenkbeeld met de overweging, dat de woorden van bovenstaand motto in lerdaad waarheid bevatten, maar dat er behalve *die* waarheid, nog *deze* bestaat, dat er tusschen *âmes d'élite qui sont rares partout — et croquans qui font nombre*, nog een middenras bestaat, en wel het talrijkste van allen, namelijk van zulke gewone, eenvoudige menschen, die hunne deugden en gebreken hebben, maar over het geheel genomen zoo kwaad niet zijn.

Het spreekt dat ik, eenmaal dat *accomodement* gevonden hebbende, mij zelven onder dat middenras schaarde van menschen die zoo kwaad niet zijn, ik werd regt lekker, wierp mij met veel zelfvoldoening achterover in mijn stoel, sloot de oogen digt, smakte en klakte met de tong — en dacht: wel man, als gij zoo kwaad niet zijt, bedenk dan eens, of er geen middel zoude zijn, om te maken, dat het zeer leelijke *les croquans font nombre* een totale onwaarheid wordt.

Om zulk een middel te kunnen vinden, meende ik, zoude het in de eerste plaats noodig zijn te bepalen, wat eigenlijk *croquans* zijn;- alzoo eene definitie van die ongelukkigen- eene harde noot om te kraken — maar moge het ook moeijelijk en onaangenaam zijn, ja zelfs hatelijk schijnen, beter de *croquans* te analiseren, dan ze aan te gapen als een wonder of als een noodzakelijk kwaad. Nimmer heeft de wereld of de menschheid er bij verloren, dat men de zaken analiseert, wel integendeel door dat domme geloof: een wonder, geloof er aan, buig er voor, ligt zijn kleed niet op, geloof en — betaal maar!

Ware zoo menig persoon geanaliseerd geworden, voor en aleer hij benoemd werd tot minister, Gouverneur eener provincie, Gouverneur Generaal eener kolonie, opper- of onderbevelhebber van een leger of legerafdeeling, tot Hoofden van gewestelijk of stedelijk bestuur, tot chef van Geneeskundige dienst of Administratie, tot Hoofd van Politie of ontvanger van 's Lands gelden — in hoe menig land zoude het dan minder *Pruissisch* zijn toegegaan;- hoe menige provincie zoude niet hebben behoeven onder te doen voor eene andere, waar meer talent en degelijkheid werkzaam zijn,—hoe menige kolonie zoude minder moordtooneelen en opstanden en meer evenredigheid tusschen belang van het moederland en van de kolonie zelve gekend hebben, — hoe menig Leger zoude minder ontevredenen tellen en hoe menige legerafdeeling minder échecs geleden hebben; hoe menig gewest zoude bloeijen en welvarend zijn, in stede van te zuchten onder willekeur en achteruitgang; hoe menige stad zoude bij betere verlichting, goedkooper brood eten en minder belasting betalen; — hoevele bekwame geneeskundigen zouden niet miskend, en hoe vele lijders niet de slagtoffers van onkunde geworden zijn; — hoe menig verzuim, dat soms duizenden kost, zoude er minder hebben plaats gehad bij het Beheer van 's Lands, dat is van 's volks financiën; — op hoe menige plaats zoude meer veiligheid bestaan, en minder rottingslagen worden uitgedeeld — bij hoe menige kas zouden minder sommen zijn afgeschreven moeten worden, als verloren.

Analyse is dus zoo kwaad niet;- ik durf het niet als axioma te stellen, want dan zoudt gij welligt zeggen, mijn waarde redacteur! dat uw correspondent al te verwaand is;- maar het aannemende als eene hypothese, zien wij, wat, geanaliseerd, croquans zijn.

Croquans, peinsde ik verder, zijn er zoo jonge als oude; zoo met rang als zonder rang; zoo geadelde als onadelijke; zoo geridderde als ongeridderde, zoo met als zonder titels, zoo rijke als arme, zoowel onder degenen, die zeggen volgens principe te handelen, als onder hen die door daden toonen, geene, althans geene goede beginselen te hebben,— in één woord, zij komen voor onder alle standen van het maatschappelijk leven; het moet dus wel waar zijn, que les croquans font nombre partout.

Bij analyse ontdekt men echter, dat er croquans zijn van twee soorten: moedwillige met voorbedachten rade, dat is misdadige croquans, en onwetende, uit loutere domheid verkeerdheden plegende, dat is zedelijk onschuldige croquans; het resultaat van beide soorten van croquanerie voor de maatschappij echter bijna hetzelfde zijnde, behooren beide geweerd, zoo mogelijk verbeterd te worden. Bij voorbeeld:

De minister, die door overdreven eerzucht of verfoeijelijke hebzucht gedreven, maatregelen neemt, waarvan hij zelf het afschuwelijke gevoelt, maar ze toch ten uitvoer legt, om zijn egoïsme te bevredigen, en daardoor zijn land in het verderf stort, — of de minister, die het goed en eerlijk meent met zijn land en zijnen vorst, maar door onbekwaamheid, die hem had moeten weerhouden zijn gewigtig ambt te aanvaarden, zijn land en bevolking in ellende brengt, zij mogen zedelijk beschouwd verschillen, zij brengen hetzelfde ongelukkige resultaat te weeg.

De bevelhebber van een Leger, die alleen indachtig is aan zijnen vorst, die hem met ridderordes en andere gunsten kan overladen en duizende soldaten opoffert om eene onvruchtbare overwinning te behalen, of de onbekwame en onhandige veldheer, die zijne braven in een moordend vuur brengt, zonder het talent te bezitten, hen er goedschiks weder uittebrengen, zij mogen zedelijk beschouwd verschillen, beide zijn oorzaak, dat het leven van duizenden wordt verspild.

De geneesheer, die zijnen zieken patient laat sterven, omdat diens dood hem of een der zijnen eene rijke nalatenschap aanbrengt, of wel omdat hij gaarne met zijne weduwe wil huwen, of de arts, die uit onkunde verkeerde middelen toedient, welke den dood ten gevolge hebben, ondanks zedelijk verschil, bewerken zij dezelfde ramp.

De giftmenger, die opzettelijk een evenmensch doet sneven, of de linksche, zenuwachtige en voor de maatschappij onbruikbare sukkel, die bewogen met een zieken lijder, onhandig het verkeerde fleschje grijpt, waarvan de inhoud der lijder doet sterven, zij berokkenen beide een ontijdigen dood, hoe verschillend hunne waarde ook moge bevonden worden in de weegschaal der zedelijkheid.

De beheerder van gelden, aan den Lande behoorende, die ze steelt en ten eigen nutte gebruikt — of de achtelooze en nalatige beheerder, die ze door anderen laat stelen— zij veroorzaken beide hetzelfde verlies, hoewel zedelijk verschillende beoordeeling verdienende.

En zoo zouden er duizende voorbeelden te noemen zijn, maar de gegeven zullen wel voldoende zijn om mijne bedoeling te doen begrijpen of te doen gevoelen.

Aldus door analyse te weten gekomen zijnde, wat croquans zijn, en dat beide soorten, hoe zeer ook verschillend bij de beoordeeling van zedelijke waarde, dezelfde onzalige resultaten voortbrengen, meende ik te mogen overgaan tot der bepeinzen van een middel, om beide soorten te doen verdwijnen, waarbij de maatschappij gewis niet weinig zoude winnen.

En inderdaad, het kwam mij voor in den nacht, toen mijne phantasie zulk een ruim veld had, dat hetzelfde middel en zelfs geen ander tot verbetering en verdelging van beide soorten zoude kunnen en moeten dienen.

Een ieder zal toestemmen, dat de tweede soort, de domme, onwetende, maar zedelijk onschuldige croquans, niets anders noodig hebben, dan dat die domheid, die onwetendheid worden weggenomen, en in kennis en opgehelderd verstand verkeeren.

Edoch ook de eerste soort, de misdadige croquans, zij mogen slim, geslepen zijn, *verstandig* in den wezentlijken, ruimen en welbegrepen zin, zijn zij niet. — *Verstand*, in een edelen zin genomen, die edele gave, welke God, toen Hij de groote en algemeene natuurwet daarstelde, welke de wording en vorming van alle wezens beheerscht, alleen aan den mensch heeft geschonken, sluit misdaad, slechtheid in handelingen volkomen uit.

Een verstandig mensch kan geen ander doel hebben dan gelukkig te zijn; — geluk nu is een woord of liever eene zaak voor geene definitie vatbaar; het bestaat in niets bepaalds, dus in alles, waar de individu het slechts vindt en vinden wil. Misdaad, boosheid, slechtheid bewerken altijd ongeluk voor anderen,- en ongeluk van anderen kan nooit geluk aanbrengen aan den aanschouwer, vooral niet als deze zelf het bewerkt heeft; — geluk en ongeluk zijn geheel ongelijkslachtige zaken en kunnen dus nimmer uit elkander geboren worden.

Ontwikkeld, helder en zoo ruim mogelijk verstand alleen kan zoo wel den misdadigen als den dommen en zedelijk onschuldigen croquans verbeteren, en beider voortbestaan doen ophouden.

Deze goede gave kan alleen een gevolg zijn van beschaving, verlichting, van de *wetenschap*, welke tot nog toe ongelukkig slechts onder het bereik lag van betrekkelijk weinigen, niet alleen onder de mindere en nog geheel onbeschaafde klassen, maar zelfs onder de fatsoenlijke standen den maatschappij.

Wat priesters en geestelijken als Godsdienst verkochten sedert eeuwen, heeft nimmer, de ondervinding staaft het, de harten der menschen verbeterd, nimmer de misdaad voorkomen, ja zelfs de ruwste en afzigtelijkste vormen van het kwaad niet kunnen wegnemen.

Die onverdraagzame, elkander hatende, vervolgende, beoorlogende, verdoemende, moordende en verbrandende geloovigen van vroegere dagen, waren nog niet te vreden met te dooden — neen pijnbanken en foltertuigen moesten hun eerst nog de voldoening schenken elkander te zien lijden.

Eerst de beschaving, de ontwikkeling van het verstand nam die vreeselijke vormen weg, en eindelijk ook, hoezeer nog niet geheel, die barbaarsche straffen zelven.

De ware dienst van God, is het aankweeken, ontwikkelen, het veredelen van het verstand, van die schoonste gave der Godheid, alleen aan den mensch geschonken.

Tot de ontwikkeling en veredeling van het verstand zijn noodig ONDERWIJS en OPVOEDING; — deze, welke nog zoo zeer ontbreken in Neerlandsch-Indie, ook voor de kinderen der Europeanen, maar vooral voor den Inlander, die daardoor dom bleef, door domheid dikwijls slecht en misdadig, en voor zijne misdaden, ja voor zijne fouten dikwijls zoo gestreng gestraft wordt door degenen, die hem het middel tot beschaving, tot veredeling, tot verstandelijke en zedelijke ontwikkeling onthielden.

Zoude, dacht ik verder, die *verdeeling van arbeid*, in de Staats Oeconomie zoo zeer aanbevolen, en die zoo vele wondenen wrocht, ook niet aantebevelen zijn in de Politiek? Beheerders dezer kolonie, ambtenaren hier werkzaam, wanneer gij eens beginnen wildet uwen tijd en arbeid, die uitsluitend pleegt besteed te worden om te verdienen en het batig slot te vergrooten, te verdeelen en eensdeels ook te wijden aan de ontwikkeling en veredeling van den Inlander?! — Maar, waarde Redacteur! de nacht is om, het daglicht breekt aan — o mogt het de dageraad zijn van een tijdperk, waarin alle croquans verdwenen!

BENKOELEN, 26 November 1864. VERAX.

Naar aanleiding van het geschrevene in den *Java-Bode* van 10 December 1864 No. 99, onderteekend door X, acht ik mij, als ook het ongeluk hebbende reeds langen tijd gevangen man te zijn, en dus ook ruimschoots in de gelegenheid zijnde om op te merken, wat in het Godsdienstig belang der gevangenen gedaan wordt, gedrongen, om tegen de opmerking daarin voorkomende, dat men slechts zelden een leeraar in de gevangenis ziet, getuigenis afteleggen, dat ook de Predikanten Bierhaus en Ruleman Voget, bij aanwezigheid ter plaatse, wekelijks de gevangenis herderlijk bezoeken. IJ.

Nederlandsch-Indië.

BATAVIA.

Krachtens magtiging des Konings is goedgevonden en verstaan: Art. 46 van het oktrooi-reglement voor de Javasche [illegible]

De president en de sekretaris genieten eene vaste bezoldiging; de eerstgenoemde van ƒ 36000,— de tweede van ƒ 18000 s jaars. (Besl. 12 Dec. 1864 Stbl. No 193).

Bij besluit van 10 Dec. 1864 (Stbl. No. 192) wordt een costuum vastgesteld voor de oppassers van den Hoofd-Ingenieur chef der afdeeling telegrafie.

Wij vestigen nogmaals de aandacht van het kunstminnend publiek op het Concert van den violist Robbio, op Vrijdag aanstaande.

Op de gisteren alhier gehouden *tinveiling* zijn verkocht: 2959 pikols, gemiddeld tot 59.69 per pikol.

Bij de laatste veiling van Gouvernements producten is staande dezelve door den Directeur van Producten en Civiele Magazijnen bepaald, dat telkens bij ƒ 0.10 zoude worden opgeboden. De gegadigden waren en zijn daar nog niet mede tevreden, getuigen de reeds afgegane protesten. Of zoodanige bepaling bevorderlijk is tot het verkrijgen van hooge prijzen, betwijfelen wij zeer.

In de *Javasche Courant* van 9 December is opgenomen een driemaandelijksche aantooning van de hoeveelheden voor particuliere rekening reeds ontvangen of vermoedelijk te ontvangen geteelde producten voor de Europesche markt, uit de oogsten 1863 en 1864, onder ultimo Sept. 1864, zijnde de verhouding over geheel Java als volgt:

		1863. Raming.	1863. Opbrengst.	1864. Raming.	1864. Vermoedel. opbrengst.
Koffij	picol	88,424	137,818	61,020	84,220
Suiker	„	977,721	1,008,209	599,529	797,488
Indigo	pond	169,200	206,646	209,700	199,085
Cochenille	„	40,000	16,000	onbek.	onbek.
Tabak	„	95,343	132,485	49,917	46,594
Kaneel	„				

Die der Gouvernements producten is als volgt:

		1863. Raming.	1863. Opbrengst.	1864. Raming.	1864. Vermoedel. opbrengst.
Koffij	picol	883,750	1,100,991	711,800	479,946
Suiker	„	1,117,601	1,104,256	1,145,205	1,116,726
Indigo	pond	502,000	518,849	437,000	446,748
Thee	„	1,300,000	1,139,198	515,800	575,617
Peper	„	125,625	18,699	625	
Kaneel	„	209,000	159,373	202,000	169,505

Volgens den *Java Times* zoude het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen van voornemen zijn een Woordenboek uit te geven van alle dialecten van den Archipel. Een reusachtig werk, voorwaar!

De heer S. E. W. Roorda van Eijsinga is onlangs uit Pasoeroean per *Philips van Marnix* naar Europa vertrokken.

Men vraagt met het oog op de aanstaande uitbesteding der theetuinen van Bagelen, wie het feit kan expliceeren, dat alle theetuinen, die gedurende den kontraktstijd met het Gouvernement goede resultaten gaven, naauwelijks overgegeven aan de particuliere industrie, schrikkelijk in productie gedaald zijn, b. v. *Tjarennang Parakansalak, Sinagar Tjioemboeloeil*, en *Djattie Nangor*, welke laatste, na eenige jaren lang jaarlijks in productie te zijn gestegen, nu niet meer maakt dan 8 jaar geleden.

(*Aangeboden.*)

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia,
VAN 10 TOT 13 DECEMBER 1864.

HOTEL DES INDES. Ditloff Tjassens, de Haard, Waldeck, Huard, van Es, Steel, Courier dit Dubicart, van de Reede. — van Deventer, Buckman, Odré de la Porte, van Buitenzorg. — Averdiek, Metman, Severing, Echtgenoot en 7 kinderen, v. Batavia. — Steendijk, Munnich, v. Soerabaija. — de Kock, van der Paal, van de Binnenlanden. — Oedeman en Echtgenoot, van Samarang.

HOTEL ROTTERDAM. J. van Hout, echtg. en 1 kind van Probolingo.— H. J. N. van Bosse, van Buitenzorg.

Aangekomen en Vertrokken Passagiers te Batavia.

Met het Ned. schip *Jacoba en Christina*, gez. Jaski, de heeren Hoog en Echtg., Vree en Echtg., Ide, Echtg. en 1 kind, Bierhuis, van der Kaa en Mej. Trappen, v. Amsterdam.

Met het Ned.-Ind. stoomss. *Singapore*, gez. Munnich, de heeren Wethman, Cordes, echtg. en 1 kind, Castens, echtg. en 8 kind., Beijerinck, echt. en 9 kinderen, Schwartz, echtg. en 2 kind., Bronckhorst en echtg., Stratemeijer, van Lelijveld, Buijs, Vincent, Bloem, Generaal Andresen, Plette, Philips, de Leau, Mej. Franck, Mej. Faber, van Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. schip *President van Rijckevorsel*, gez. Vogelang, de heeren Hansers en Echtg., van den Adel, Mej. de Sel en een Gepasp. Militair, naar Nederland.

Op den 18den November jl. is ter hoofdplaats Cheribon eene tentoonstelling gehouden van vee, afkomstig uit het regentschap van dien naam.

De opkomst van de eigenaars van vee was echter niet talrijk. eene omstandigheid, die is toe te schrijven aan de onbekendheid van die eigenaars met het doel, dat met deze tentoonstelling beoogd werd.

Ter keuring werden niet meer dan 35 paarden en 33 buffels aangebragt; terwijl koeijen in het geheel niet ter tentoonstelling zijn geweest.

Voor paarden waren premien gesteld van ƒ 30, ƒ 20 en ƒ 10, en voor buffels premiën van ƒ 20, ƒ 15 en 10.

Voor 18 paarden en 9 buffels werden premiën toegekend; en wel:

voor	5	paarden	de 1ste prijs à	ƒ	30:—
„	4	„	„ 2de „ „	„	20:—
„	9	„	„ 3de „ „	„	10:—
„	3	buffels	„ 1ste „ „	„	20:—
„	3	„	„ 2de „ „	„	15:—
„	3	„	„ 3de „ „	„	10:—

Ook werden eenige van ver afgelegen plaatsen afkomstige eigenaars van vee, naar gelang van den door hen afgelegden weg, met kleine geldsommen schadeloos gesteld.

Lampongsche Distrikten (November).—De weêrsgesteldheid was over het algemeen genomen gunstig.

In de meeste afdeelingen was de gezondheidstoestand bevredigend; in de afdeeling Semangka heeft echter de cholera gedurende ongeveer één maand geheerscht, in welken tijd van de 116 aangetaste personen 57 zijn overleden; terwijl ter hoofdplaats Telok-Betong en in de afdeeling Toelang-Bawang, zich veel gevallen van koorts voordeden, welke goed afliepen, doch waarvan vooral de militaire bezetting veel te lijden had.

Het beplanten der sawahs en ladangs was nagenoeg overal afgeloopen, terwijl in de afdeeling Boemi-Agong, waar de ladangs vroeger bewerkt worden, de padi en djagong welig stonden.

De koffij-en pepertuinen bevonden zich in goed onderhouden staat.

De binnenlandsche handel was niet zeer levendig; van de kustplaatsen kwamen ter hoofdplaats aan 3 praauwen en vertrokken van daar 7 praauwen.

De buitenlandsche handel kon in het begin der maand levendig genoemd worden, doch de invallende kwade moesson was oorzaak, dat er in de laatste dagen minder vaartuigen dan gewoonlijk aankwamen.

Te Telok-Betong kwamen aan 11 vaartuigen, waaronder een bark en een kotter; terwijl van daar 33 vaartuigen vertrokken.

De hoofdartikelen van invoer zijn geweest:

Rijst	1252	pikols
Slagtossen	210	stuks
Kippen	66	dozijn
Zout	6	kojangs

voor een gezamenlijk bedrag van ƒ 37725,- terwijl daarentegen zijn uitgevoerd:

Gom-elastiek	120	pikols;
Dammar	1702	„
Peper	1668	„
Kapas	237	„
Klappernoten	10100	stuks
Koffij	48	pikols
Rottingstokken	58850	stuks
Bindrotting	212000	„
Planken	1990	„

voor een gezamenlijk bedrag van ƒ 81065.50.

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo (Oktober. — Gedurende deze maand was de gezondheidstoestand ter hoofdplaats, even als in de overige afdeelingen dezer residentie, gunstig; de cholera, welke in de drie laatste maanden alhier veel slagtoffers eischte, was geheel geweken.

In de zieken-inrigting te Pengaron werden, gedurende Oktober, van het mijn-personeel verpleegd . . 50 personen

waarvan hersteld	30		
„ overleden	6	36	„
zoodat op het einde van die maand nog onder geneeskundige behandeling bleven		14	„

Ook hier kon de cholera als geweken beschouwd worden, en was de gezondheidstoestand van het mijn-personeel vrij gunstig.

Gedurende de maand October zijn te Bandjermasin aangekomen 6 Europeesch en vijf inlandsch getuigde vaartuigen, gezamenlijk metende 896 lasten; terwijl gedurende dienzelfden tijd van daar zijn vertrokken 10 schepen en 15 zeepraauwen, te zamen metende 1326 lasten;

Aan inkomende en uitgaande regten werd in de maand

October ontvangen	ƒ	6542,04
in de 9 eerste maanden van dit jaar	„	55136,99⁵
te zamen	ƒ	61679,03⁵
in de 10 eerste maanden van 1863	„	51417,11⁵
dus meer in 1864	ƒ	10261,92

gedurende de maanden October was de verkoop van zout

groot	52 kojangs,	04¼ pikol.
gedurende de 9 eerste maanden van dit jaar	803 „	06⁶/₄ „
te zamen	855 kojangs	11 pikol.
gedurende de 10 eerste maanden van 1863	755 „	27¾ „
dus meer in 1864	99 kojangs	13¼ pikols.

Even als in September, werden gedurende de maand October de werkzaamheden bij de mijnen Oranje-Nassau te Pengaron, geregeld voortgezet; de opbrengst van steenkolen was gedurende dien tijd 516 ton: door den lagen waterstand kon echter slechts 41 ton naar Bandjermasin afgevoerd worden, zoodat de voorraad in de mijn op ultimo October, bedroeg 2300 ton.

De rijstprijzen bleven dezelfde, als in de vorige maanden.

VERSLAG omtrent de daarstelling en voltooijing van den nieuwen transportweg van Tjipadalarang naar Tjikao.

Den 26sten September 1864 werd in het regentschap Bandong de transportweg van Tjipadalarang naar Tjikao voltooid.

Het gouvernement had eenige jaren geleden tot de daarstelling van dien weg besloten, omdat de bestaande oude en zeer slechte transportweg voor weinig verbetering werd vatbaar geacht, en op den duur veel arbeid aan onderhoud kostte.

Bovendien leverde de omstandigheid, dat deze weg leidde door onderscheidene diepe en uitgestrekte ravijnen en over beduidende hoogten, groote bezwaren op, vooral ten aanzien van den spoedigen afvoer van produkten en andere zaken per pedatti's en karren, zoomede ten opzigte van het trekvee, dat door lange en moeijelijke reizen te veel afgemat werd, vooral in den regenmoesson.

De thans voltooide nieuwe transportweg is 35 palen lang, en alzoo 4 palen langer, dan de oude weg.

Deze vermeerderde lengte moet beschouwd worden als een onvermijdelijk gevolg van een beteren aanleg, waarbij ravijnen en hoogten zooveel mogelijk vermeden en omgetrokken zijn.

Het werk werd in heerendienst tegen geldelijke tegemoetkoming van gouvernementswege ten uitvoer gelegd.

De koeli's genoten aanvankelijk 8, later 10 centen daags.

Het toezigtvoerend inlandsch personeel ontving eene daarnaar geëvenredigde betaling.

In den beginne geschiedde het werk, gedurende korten tijd, onder dagelijksch Europeesch toezigt, later evenwel steeds onder opzigt van een der daarvoor beschikbare inlandsche hoofden, en onder de leiding van den kontroleur van Noord-Bandong.

De aarden baan is, over een zeer geaccidenteerd terrein, nagenoeg geheel nieuw moeten worden aangelegd, in eene veelal van den ouden weg afwijkende rigting. Slechts op enkele plaatsen zijn kleine en verbeterde gedeelten daarvan voor den nieuwen weg kunnen worden gebezigd.

De arbeid nam een aanvang op den 5den Oktober 1857, en werd, met soms langdurige tusschenpoozingen, voortgezet, naarmate fondsen disponibel waren, en over de werkkrachten der bevolking, zonder nadeel voor kultures en andere werkzaamheden, kon worden beschikt.

In het geheel werd gewerkt gedurende 46½ maand of 1423 werkdagen, met een totaal cijfer van 1453249 arbeiders, het toezigtvoerend personeel daaronder niet medegerekend, uitmakende alzoo gemiddeld 1021 koeli's daags.

De over het algemeen 9 el breede aarden baan werd over eene breedte van 5 el kunstmatig verhard.

Deze verharding, welke bij arbeid op taak werd uitgevoerd, erlangde in den regel een dikte van 15 Nederlandsche duimen. Op onderscheidene plaatsen evenwel, waar de weg in zoo genaamde tanah-lilin is daargesteld, werd aan die verharding eene dikte van 20 tot 26 Nederlandsche duimen gegeven.

Aan dit werk werd door het gouvernement ten koste gelegd:

voor het aanleggen van 35 palen aarden baan	ƒ	90180,85
voor het verharden van die baan	„	57441,30
Totaal	ƒ	147622,15

hetgeen gemiddeld neêrkomt op ƒ 2576,59 per paal aarden baan, en ƒ 1641,18 per paal verharding.

Hieronder zijn, behalve de bouw der noodbruggen en duikers van wild hout, alle uitgaven begrepen, als daar zijn vergoedingen wegens het gebruik maken van sawah's en het omkappen van vruchtboomen, reparatiën van werktuigen; de kosten van het daarstellen en verplaatsen van pondoks voor het werkvolk, en die besteed aan de sedekah's, welke telkens bij de hervatting of staking van het werk aan de arbeiders werden gegeven, enz.

Hierbij moet worden opgemerkt, dat voor aardverwerking slechts zelden van water gebruik kon worden gemaakt, en dat het verhardings-materiaal dikwerf van 3 en 4 palen ver aangebragt moest worden.

De beëindiging van dit werk werd den 29sten October jl. ter hoofdplaats Bandong gevierd door een sedekah en volksspelen, waaraan door arbeiders en toezigtvoerend personeel werd deelgenomen.

Behalve het Europeesch bestuur en onderscheidene Inlandsche hoofden waren te dier gelegenheid ook de Europesche ingezetenen van Bandong ter plaatse der feestviering vereenigd, ten einde door hunne tegenwoordigheid en deelname aan het hun door den regent van Bandong aangeboden dejeûner te doen blijken van hunne belangstelling in een groot en kostbaar werk, dat na langen en moeijelijken arbeid tot aller voordeel tot stand is gebragt.

Het belangrijk transport over Tjipadalarang en Plered naar en van Tjikao, zoowel van gouvernements produkten als partikulieren, rijst en goederen, heeft door de daarstelling van dit werk veel in gemak en tijd gewonnen, daar dit vervoer voortaan op een schoonen weg, zonder eenige moeite, zal kunnen geschieden. (*Jav. Ct.*)

Samarang, 9 December. Van een zeer goede bron vernemen wij, dat er heden morgen aan de Recherche een belangrijke aanhaling van amfioen gedaan is. Niet minder dan zes kisten warme bollen zouden er binnen gesmokkeld worden! Ze waren per stoomschip aangebragt, en door de Scheeps-officieren aangegeven. (*Locomotief.*)

Soerabaija, 5 December 1864. Tot een bewijs hoe voorzigtig men somwijlen moet zijn met het hechten van waarde aan losse geruchten, strekke het volgende: men verhaalde dat er dezer dagen een heer en eene dame plotseling gestorven waren, elk dacht aan vergiftiging en de wakkere mannen onzer politie spitsten reeds de ooren: bij nader onderzoek van den geneesheer bleek echter, dat het echtpaar voor de gezondheid schadelijke garnalen had gegeten en daardoor eene sterke ontroering in de ingewanden had bekomen, welke echter gelukkigerwijze weldra geweken was. — Zoo baarde de berg een muis.

— Op den 3den dezer des namiddags ten vijf ure, werd het kommando van het 6de bataillon door den naar Europa vertrekkenden majoor J. M. Bruijn aan den oudsten kapitein van dat bataillon H. Kruijsboom met eene toepasselijke aanspraak overgedragen: meergenoemde kapitein bedankte hierop in hartelijke bewoordingen den vertrekkenden majoor, daarbij zijne erkentelijkheid betuigende voor de vele aan het bataillon en het corps officieren bewezen diensten, en een album ter herinnering als bewijs van toegenegenheid, aan den vertrekkende ter hand stellende.

Men schrijft ons van **Malang**, dd. 2 December. Gij weet dat wij hier 4 alfoeren, quasie radjas, één ten minste met 3 zijner kapitans, als staatsgevangenen hebben; die goede lui zijn hier alles behalve in hun schik, en geen wonder, niemand kan hier met hen praten; terwijl zij onderling weeklagen over hun lot, en elkaar voor tijdpassering in 't haar vatten.

Gisteren hebben zij echter wat ruimer bot gevierd aan hun woesten aard, één hunner heeft namelijk op den publieken weg een drietal menschen met een knuppel vrij ernstige gekneusde wonden toegebragt, waarbij van een hunner voor hersenschudding gevreesd wordt. Ook bekwam de Heer R., die den mishandelden ter hulp toegesneld was, en die zich van den zich als waanzinnig gedragenden alfoer meester had gemaakt, een vrij beduidende slag aan het hoofd. — Dit feit gaf hier vrij wat opschudding, daar de bevolking dadelijk het gerucht verspreidde, dat de alfoeren, aan hun trek tot menschenvleesch botvierende, daarvan een proefje op een jongen chinees genomen en nog een drietal anderen gedood hadden. Vorenstaand is echter de waarheid, en de woesteling, die of beschonken of zich waanzinnig geschoven had, inmiddels in hechtenis.

Wester-Afdeeling van Borneo.

(*Particuliere Correspondentie.*)

SINTANG, 5 November 1864.

Heden morgen om 6 uur vertrekt de post, ik moet mij dus haasten u de laatste gebeurtenissen mede te deelen. Eergisteren avond kregen wij door middel van vlugtende visschers berigt, dat het beruchte dajaks-hoofd Soera-Pattie, Pangerang Praboe en Nibong met hunne volgelingen tegen ons etablissement in aantogt waren.

De veiligheids maatregelen werden verdubbeld: den ganschen nacht van 3 op 4 November patrouilleerden gewapende sloepen van Z. M. schepen *Onrust* en *Celebes* in de Kapoeas- en langs den uitloop der Melawie-rivier.

Zes duizend mannen hebben zich evenwel, als onverwacht, met Soera-Pattie aan het hoofd, tusschen de Soengis Deday en Djetta geworpen, vast besloten onze positie tot op den laatsten steen te slechten. Zoo omtrent luiden de berigten, en de spionnen, door den Assistent-resident uitgezonden, hebben zulks bevestigd. Alstoen is door den Heer de Neve het voorstel gedaan, om de *Celebes*, welke gereed was den volgenden morgen naar Pontianak af te stoomen, de Melawie-rivier te doen opgaan, ten einde de vijandelijke benden te verstrooijen. Maar de *Celebes* is den volgenden morgen vertrokken, om de 1e en 2e komp. van het Garn. Bat. ter WKB. van Pontianak en Sinkawang af te halen en heeft voor het oogenblik de taak, den vijand te water te bewaken, opgedragen aan de *Onrust*. — Ofschoon men voor het overige niets vijandelijks bespeurt, is alles in rep en roer, vooral des nachts, als wanneer men door de nachtelijke stilte begunstigd, zeer duidelijk het gegons hunner gesprekken kan waarnemen.

Misschien ben ik in de gelegenheid, u bij de volgende postgelegenheid een omstandig verhaal van de ons thans te wachten gebeurtenissen te geven, ofschoon ik nog aan een regtstreekschen aanval van hunne zijde twijfel. Mogelijk is deze beweging slechts uitgevoerd, om de vereenigde Dajaks eenige afleiding te verschaffen, die natuurlijk bij eene geheele werkeloosheid spoedig uit elkander zouden gaan.

's Morgens om 4 uur: de voorposten des vijands zijn de Soengi Nena overgetrokken; wij maken ons voor den strijd gereed. . . . .

Als het meêdeelen van droomen niet onder curatele gesteld was geworden, zou ik u à vapeur met een schietdroompje doen kennis maken, wat mij gepasseerden nacht, gedurende het uurtje dat ik slapen kon, de hersenen op hol bragt. Br. . . ik had de eer te droomen van ridderlijke belooningen, ridderorders, roem, eer en, — ja de drommel haal me als ik weet wat er meer bij te kijken kwam . . . .

Hoor! daar valt een schot — uitgerukt met pen en inkt; waar is mijn potlood van Minié? . . . .

„Hier, sergeant". — Voorwaarts-marsch! (*Soer. Ct.*)

Soerabaija, 8 December. Zaturdag avond ll. is in de nabijheid van het marine etablissement een moordaanslag gepleegd, door een matroos die zich op zijn makker wilde wreken, omdat deze met de vrouw des eersten verboden omgang had gehad. Hem op den weg opgewacht hebbende, sprong de beleedigde echtgenoot van uit een schuilhoek te voorschijn, en sloeg zijn beleediger met een stuk ijzer achter op het hoofd, waarna hij op de vlugt ging. De andere viel bewusteloos neder, doch na verloop van eenigen tijd weer bijgekomen zijnde, kroop hij naar het naastbij gelegen huis in de kampong en gaf aangifte van het gebeurde. De dader bevindt zich in hechtenis en heeft zijne schuld reeds bekend.

— Ten gevolge van de op ll. Dingsdag plaats gehad hebbende vergadering van aandeelhouders in de Javasche Stoomsleepboot-Maatschappij heeft zich genoemde Maatschappij geconstitueerd, en is tot directeur benoemd de heer C. J. van Bueren; tot kommissarissen zijn gekozen de heeren van Haeften en Vriesendorp. (*Oostpost.*)

Officiëele Berigten.

Bij Koninklijk besluit, van den 30sten Julij 1864, no. 42, zijn benoemd en aangesteld tot apothekers der derde klasse bij de militaire geneeskundige dienst in Oost-Indië, de voor die betrekking opgeleide kweekelingen der pharmacie J. A. R. Erkelens en E. B. P. van Harreveld.

Bij Koninklijk besluit, van den 19den Augustus 1864, no. 30, is ten vervolge van Zr. Ms. besluit van den 25sten Mei ll., no. 52, houdende toekenning van eervolle belooningen ter zake der krijgsverrigtingen in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, van April tot en met Julij 1863, ter zelfder zake, alsnog benoemd tot ridder der 4de klasse van de militaire Willems-orde, de sedert gegageerde en in Nederland teruggekeerde fuselier van het leger in Nederlandsch-Indie J. B. Bondaert.

Bij Koninklijk besluit, van den 23sten September 1864, no. 30, is bij het personeel van de geneeskundige dienst in Oost-Indie benoemd en aangesteld tot officier van gezondheid der derde klasse, de kweekeling bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen J. J. Hoogeboom.

Bij Koninklijk besluit, van den 23sten September 1864, no. 42, is aan den eervol ontslagen kapitein bij de schutterij te Soerabaija C. S. A. Thurkow vergunning verleend tot het blijven dragen van de uniform en de onderscheidings-teekenen, verbonden aan den laatstelijk door hem bij de gemelde schutterij bekleeden rang.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, van 21 Oktober 1864, Lt. APZ., no. 32, is aan dr. C. Swaving, laatst eerste stadsgeneesheer te Batavia, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de benoemde zoutdepôt-pakhuismeester te Tjilatjap (residentie Banjoemas) W. F. Gijsbers, laatstelijk onder-bootmeester bij het Tjunia-veer te Batavia.

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de adsistent der tweede klasse bij de indigokultuur in de residentie Bagelen D. F. van der Heijde.

Op verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de kommies, tevens vendumeester te Montrado, (Wester-afdeeling van Borneo) J. van Thiel.

Uit zijne betrekking, de kommies bij de komptabiliteit op het bureau van den gouverneur van Sumatra's Westkust C. W. A. Weijler.

Benoemd:

Tot sekretaris der residentie Madura, tevens vendu-meester in de afdeeling Pamakassan, de sekretaris van het gouvernement der Moluksche eilanden J. B. Malherbe.

Tot kommies bij den algemeenen ontvanger van 's lands kas te Padang, de kommies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens havenmeester te Natal J. F. C. Leijder.

Tot kommies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens havenmeester te Natal, de kommies bij den algemeenen ontvanger van 's lands kas te Padang W. R. Davies.

Tot algemeenen pakhuismeester te Soerabaja, G. Roijaards, laatstelijk zoutverkoop-pakhuismeester te Samarang, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot kommies bij de komptabiliteit op het bureau van den gouverneur van Sumatra's Westkust, de tweede kommies op het bureau van den adsistent-resident en magistraat van Padang H. F. Verhelst.

Tot tweeden kommies op het bureau van den adsistent-resident en magistraat van Padang, de pakhuismeester bij het algemeen koffij-pakhuis te Padang-Pandjang (Sumatra's Westkust) S. N. Marx.

Tot pakhuismeester bij het algemeen koffij-pakhuis te Padang-Pandjang (Sumatra's Westkust), de havenmeester te Bezoeki P. van Blommenstein.

Tot tweeden kommies op het bureau van den gouverneur van Sumatra's Westkust, de kommies op het bureau van den adsistent-resident van Aijer-Bangis en Rau (Sumatra's Westkust) H. J. van der Ven.

Tot kommies op het bureau van den adsistent-resident van Aijer-Bangis en Rau (Sumatra's Westkust), de civiele gezaghebber te Lolo en Soengei Pagoe (Padangsche bovenlanden), H. A. van de Pol.

Tot kommies op het bureau van den resident der Padangsche bovenlanden, de kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang F. E. Pfanner.

Tot kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang (Sumatra's Westkust), de klerk op het bureau van den gouverneur van Sumatra's Westkust J. F. Grashuis.

Gesteld:

Ter beschikking van den direkteur der kultures, de ambtenaren der tweede klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië J. A. Ament en W. C. J. Castens.

Werkzaam Gesteld:

Bij de burgerlijke openbare werken, de door Z. M. den Koning benoemde, onlangs uit Nederland aangekomen adspirant ingenieurs M. J. van Bosse, F. J. Th. N. Beukman van der Wijck en J. André de la Porte; met bepaling, dat zij voorloopig respektivelijk te Samarang, Soerabaija en Cheribon gevestigd, en onder de bevelen van de aanwezende ingenieurs in de genoemde gewesten werkzaam zullen zijn.

Magtiging Verleend:

Tot uitreiking aan E. A. Lange, op verzoek, eervol ontslagen dirigerend officier van gezondheid der eerste klasse, van eene akte tot uitoefening der genees- en heelkundige praktijk te Samarang.

Vergund:

De uitoefening van het beroep van landmeter, aan A. V. de Calonne, opzigter der derde klasse bij de burgerlijke openbare werken te Samarang, W. H. Stollé en A. E. Lucardie.

Goedgekeurd:

dat door den Resident van Banka,

BIJ DE SUB-KOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE MUNTOK,

Is Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, F. C. Weber, kapitein der artillerie, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, P. J. F. L. van der Meer, kapitein der artillerie.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, onder toekenning tevens van den titulairen rang van intendant der tweede klasse (luitenant-kolonel), de onder-intendant der eerste klasse van de militaire administratie L. J. Prins.

Op verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de tweede luitenant der infanterie L. C. van Berkel.

Eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de tweede luitenant der infanterie C. H. Huijer.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den eersten luitenant der infanterie H. A. E. Tromp.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van teekenaar bij het topographisch bureau der genie (militair ambtenaar der derde klasse), de sergeant-majoor der infanterie R. B. G. Brostowski; met bepaling, dat hij als zoodanig, gedurende zijn nog loopend verband bij zijn wapen zal worden geoerd voor me morie.

Vertrekkende Personen.

J. Bronsema. — De majoor Kuijpers en familie. — Kapitein F. C. P. Varkevisser. — A. J. Malcoln. — S. Itzig Heine. — L. F. Anthing.

Buitenlandsche Berigten.

NEDERLAND.

Naar men meldt, heeft de Great-Eastern-Railway al de voornaamste steden van Holland in direkte verbinding met Londen gebragt en door eene menigte stoombooten de dienst alzoo ingerigt, dat in weinige uren pakjes van 14 pond voor 1 shilling (alle onkosten daaronder begrepen) te Rotterdam worden bezorgd. Voor 's Hage, Delft enz. komt er iets bij; een pak van 112 pd. kost evenwel niet meer dan 3 sh. 6d.

— Als voorbeeld van buitengewone vruchtbaarheid meldt men, dat M. Hoeksma, van Leegkerk, bij Groningen, van één appelboom vijftien mud appels gekregen heeft. En op een buiten bij Almelo bevindt zich een boom, die benevens appelen tevens met bloesems prijkt als in het voorjaar.

FRANKRIJK.

(*Particuliere Correspondentie van den Java-Bode.*)

Parijs, 24 October 1864.

Reeds hebben de boomen de laatste geele bladeren verloren door het gure herfstweder, want het regent en waait zonder ophouden: dit is het oogenblik, waarop Parijs weder Parijs wordt, dat de feesten beginnen, dat de schouwburgen hunne prachtigste decoratien, hunne prachtigste costumes en hunne bevalligste danseuses te voorschijn brengen. Maar voor alles, moet ik u eene ongeloofelijke geschiedenis verhalen, waarover geheel Parijs spreekt, u echter vooraf herinnerende, dat noch dagblad, noch Sentour, noch Brantome, noch Saint Simon verantwoordelijk zijn voor de groote of kleine schanddalen, die zij in hunne geschriften mededeelen. De kroniek, die de geschiedenis eenvoudig al koutend behandelt, deelt mede wat er voorvalt. Zij is niet schuldig, als hetgeen er gebeurt, leelijk is.

Thans zal ik het bedoelde voorval mededeelen. Omstreeks een maand geleden, bemerkte de policie in de omstreken van Grenoble een jongen huzaar, wiens voorkomen den argwaan opwekte van de agenten van den heer Boitelle. Deze huzaar was zeer elegant, droeg zeer fijn laken, kwam van tijd tot tijd in de restauraties en koffijhuizen, waar hij grove verteringen contant betaalde. Het eerst merkte men op, dat de gestalte van den bevalligen kavalier te klein was, om tot het regiment te behooren, waarvan hij de uniform droeg. Vervolgens nam een agent hem naauwkeuriger op, en bemerkte bovendien, dat op de knoopen van zijn uniform geen nommer was.

Van toen af werd de verdachte mijnheer naauwlettend bewaakt, en gearresteerd op het oogenblik, dat hij in een huis door middel van een sleutel wilde binnentreden; dit huis had een deftig voorkomen, maar stond afgelegen en was voor het oogenblik onbewoond.

De huzaar, in den beginne wat onthutst, herstelde zich spoedig, en weigerde volstandig eenig antwoord te geven op de vragen, die de agenten hem deden. Men onderzocht het huis. Eerst vond men niets, dan zeer gewone zaken; maar een agent, een kleine deur geopend hebbende, gaf een kreet van verbazing. Hij had een complete kleedkamer ontdekt, kleederen bevattende van bisschoppen, senatoren, maarschalken, generaals en van hoofdofficieren van al de corpsen des legers.

Men dacht dadelijk aan een militaire zamenzwering, als die van Mallet onder het eerste keizerrijk, en de heer Boitelle, die dadelijk ontboden werd, deelde spoedig de vrees zijner ondergeschikten. De buren, ondervraagd, verhaalden inderdaad, dat het huis gewoonlijk onbewoond was, maar dat men er, eens of tweemaal per week, veel menschen zag ingaan. Nu was alle twijfel opgeheven. In weerwil van het volhardend stilzwijgen van den huzaar, aarzelde niemand meer, men had een zamenzwering tegen de rust van den staat ontdekt.

Het eenigste, dat het vermoeden van de heeren der policie een weinig temperde, was, dat het huis toebehoorde aan een zekeren heer C . . . . , een zeer geacht man, en voor eenige jaren Syndicus der agents de change te Parijs.

Eindelijk, na acht dagen onvermoeid nasporen, ontdekte men een ongeloofbare zaak. Het huis was iedere week het tooneel der grofste ongebondenheid, waaraan deelnamen de heer C . . . . , een hertog en iemand die hoog geplaatst is in de administratieve hierarchie. Men moet opklimmen tot de schandelijkste herinneringen der Romeinsche geschiedenis, of tot de verhalen der tijdgenooten van Hendrik III, om zich een denkbeeld te vormen van hetgeen er in dit huis voorviel, dat vooral, naar men zegt, door militairen bezocht werd.

Zekerlijk, ik wil mijne tijdgenooten niet belasteren, en een uitzondering niet tot regel maken, maar het is onbetwistbaar, dat de thermometer der zeden op een beklagenswaardige wijze daalt, en hoe minder wij staatkundige vrijheid hebben, hoe meer losbandigheid der zeden zich vertoont.

En laat ons nu tot het tooneel overgaan. Wij hebben deze week gehad de groote drama's, *Le marquis* en *les trances d'un cabaret;* een tooneelspel, *les pommes du voisin;* één groot tooverstuk, *Les sept chateaux du diable.*

Ik zou een dwaas figuur maken, als ik wilde beweren, dat de fransche dramatische letterkunde door die vier voortbrengselen verrijkt is, maar in allen gevalle zijn ze onderhoudend, niet erg onzedelijk en met groote weelde gemonteerd. Ik zal mij bepalen tot het geven van een vlugtige schets der *Pommes du voisin*, van den heer Victoire Sardeau, tegenwoordig zeer in de mode.

La Rozière is advocaat te Dyon, zijn hoogst zedelijk gedrag heeft hem den bijnaam gegeven van de *Rozière du barreau.* Maar den aanstaanden substituut begint die onschuld te vervelen, hij zou zich wel wat willen vermaken, en eens zijn jeugd genieten, alvorens te trouwen, want hij zal trouwen met een jonge weduwe, en voor zijn ten einde snellende jongelingschap te begraven, zou hij ook wel eens in *les pommes du voisin* willen bijten.

Ondertusschen komt te Dyon een jonge mooije vrouw, die, hoewel gehuwd met den heer Limouroux, het oog heeft geslagen op den heer Puyseul, een bevallige ondankbare, die de medeminnaar is van Larozière bij de schoone Dyonsche weduwe.

Mevr. Limouroux heet Paola, Larozière vindt haar bekoorlijk en besluit te eten van de *pommes* van den heer Limouroux, hij weet toegang tot het hotel te verkrijgen, dat Mevr. Limouroux bewoont. De echtgenoot komt onverwacht. Larozière geheel in verwarring gebragt, ontvlugt door het venster met Paola! Larozière is op den grooten weg.

Onophoudelijk denkt de ongelukkige na over de gevolgen van zijn aanslag op de zedelijkheid. Het lijfstraffelijk wetboek staat hem in zulke onuitwischbare letteren voor den geest, dat hij elk artikel als een dreigend dwaard voor zich ziet opdagen, en in een rustig oogenblik, wanneer hij gelooft de grootste euveldaden gepleegd te hebben, telt hij de opeengestapelde straffen op, en erkent, dat hij ten minste reeds voor honderd vier en viertig jaren galeistraf verdiend heeft. Verpligt om met zijn medepligtige zich in een herberg te verschuilen, vreezende dat de kasteleines zijn geheim te weten komen, en nadat hij Paola overgehaald heeft om zich in een oven te verschuilen, die gestookt wordt, zich alzoo een moordenaar geloovende, bepeinst Larozière, wanhopig, buiten zich zelven, hoe hij zich van de getuige dier nieuwe misdaad, van de kasteleines, ontslaan zal; hij maakt haar dronken, hij wil haar door dronkenschap dooden. Er wordt aan de deur geklopt: het is de justitie? Neen, het zijn de vrienden van Larozière, die hem opzochten, om hem gerust te stellen. Niemand is dood, en ten hoogste is er een klein ambtsververzuim gepleegd.

De heer Limouroux vergeeft zijne vrouw Paola, en Larozière trouwt niet met de Dyonsche schoone, die hem door zijn vriend Preyseul weggekaapt is.

Larozière, die les *pommes du voisin* bemint, heeft ten minste nog wroeging, als hij er in gebeten heeft; — de heer Sardou is daar boven verheven. Hij heeft het onderwerp van zijn stuk dood eenvoudig getrokken uit de lieve novelle van den betreurenswaardigen Ch. de Bernard, zonder zich de moeite te geven zijn ongevraagden medewerker op het affiche te vermelden. De maatschappij van dramatische schrijvers heeft zich die onbeschaamde letterdieverij aangetrokken, en zal den heer Sardou een proces aandoen, zoowel om hem te dwingen den heer Ch. de Bernard te noemen, als om zijn honorarium met de familie van laatstgenoemde te deelen. Voor het overige is zoo iets den heer Sardou niet vreemd, hij is toch gewoon met de vederen van anderen te pronken.

Ik eindig dit klein overzigt met een vrij aardige anecdote, waarvan de voornaamste held is Jasmin, de provinciale dichter en pruikemaker, wiens verlies door geheel het Zuiden betreurd wordt.

Jasmin was op reis. Hij had in een salon van een der notabiliteiten der plaats een belangrijke séance gehouden ten voordeele der armen, en bij het naar huis keeren werd hem met flambouwen uitgeleide gedaan door eenige jongelieden.

Den volgenden morgen, nog vroeg, wordt er aan zijn deur geklopt. Een heer, die er als een rijke parvenu uitzag, treed zonder complimenten binnen, neemt een stoel, gaat zitten en zegt:

„Waarde heer Jasmin, ik ben de bankier X . . , millionnair. Ik ben er op gesteld door u geschoren te worden. Gelief dadelijk te beginnen, want ik heb weinig tijd. Ik zal u voor uwe moeite betalen, wat gij verlangt.

Excuseer, Mijnheer, antwoordde Jasmin, ik scheer niet, als in mijn eigen woning.

Wat zegt u?

Het is stellig zoo.

Kom, kom, gij schertst! Ik zou voor niets naar hier gekomen zijn?

TWEEDE BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE,
van Woensdag 14 December 1864, No. 100.

Ik herhaal het, Mijnheer, ik doe het niet.

Hoe? het niet doen? Me dunkt, dat het toch uw beroep is, riep de vreemdeling onbeschaamd uit.

Dit is waar, mijnheer, maar men is er niet altijd toe gestemd. Indien ik u, bijvoorbeeld, ofschoon het bij u gewoonte is, vroeg op dit oogenblik failliet te gaan?

Dit is het slotwoord en hiermede eindig ik.

De *Gironde* deelt de volgende merkwaardige circulaire mede:

„Mijnheer en zeer geachte ambtgenoot!

Een rijke familie in mijne parochie, smartelijk getroffen door het verlies van verscheidene harer leden, wenscht priesters te vinden, die bereid zijn missen voor de afgestorvenen te lezen.

Het aantal missen is zeer aanzienlijk, men verlangt ze echter niet in geld te betalen, maar in goeden medoc-wijn, waarvan men proeven zal zenden.

Dit is dus eene zeer gunstige gelegenheid om, zonder geld, zich te voorzien van een heerlijken wijn, die teregt door de kenners op hoogen prijs wordt gesteld. Er is ook witte medoc te krijgen.

Men kan zich regtstreeks tot mij wenden of aan den heer Lucas, gevolmagtigde van den heer Andron te Civrac-Medoc, arrondissement de Lesparre (Gironde).

Dubose, pastoor.

— Eene zeer elegant gekleede dame van jeugdigen leeftijd kwam deser dagen in den winkel van een papierverkooper in de rue Neuve-des-Petits-Camps te Parijs en vroeg zeer beleefd, om in zijn kantoor een briefje te mogen schrijven, waar haast bij was. Verrukt door de bevallige manieren en den exquisen toon van die dame, bood de koopman, heel galant, de plaats, die hij zelf aan den lessenaar gewoonlijk bezette, haar aan en haastte zich om haar van alles, wat zij noodig had, te voorzien. Om haar buitendien niet lastig te zijn, bleef hij, uit diskretie, op een afstand van haar verwijderd. Toen de dame haar briefje geschreven en digtgemaakt had, stond zij haastig op en nam met een lief glimlachje afscheid van haren geïmproviseerden gastheer, die, als man van de wereld, haar tot aan de deur uitgeleide deed. Eenige oogenblikken later kwam hij weêr op zijn kantoor. Daar de geldlade openstond, wierp hij werktuigelijk een blik over den inhoud en stond hoogelijk verbaasd, toen hij twee bankbilletten, van 100 fr. ieder, welke vóór de komst van de dame daar nog in lagen, vermiste. De schoone onbekende bleek nu eene behendige diefegge te zijn. Zeker vreezende, geraas te maken, had zij de goudstukken, welke naast de bankbiljetten lagen, niet aangeraakt.

— Een geneesheer te St. Etienne ontving dezer dagen een bezoek van eene zonderlinge patiente, een meisje van 18 jaren, die aan een ongemak lijdt, dat even vreemd als zeldzaam is. Zij is *nyctalope*, dat is: zij is blind, wanneer de zon schijnt, maar kan in het duister zeer goed zien. Hoewel aan hare oogen niets bijzonders op te merken is, moet zij den geheelen dag de oogleden gesloten houden en haar hoofd met een dikken sluijer bedekken. Maar daarentegen kan zij in eene kamer, waar de luiken hermetisch zijn gesloten en de dikste duisternis heerscht, volmaakt goed lezen en schrijven. Naar men zegt, moet het zeer moeijelijk zijn, die soort van ziekte te genezen, daar de oorzaak meestal onbekend is. In de geschiedenis wordt van eenige beroemde nyctalopen gewag gemaakt, onder anderen keizer Tiberius en de gebroeders Scaliger, voor wie de duisterste nachten zeer helder waren.

— Men schrijft uit Algerie, dat de bekende jager, de heer Gérard, bijgenaamd leeuwendooder, onlangs aldaar op eene jammerlijke wijze is omgekomen bij het overzwemmen van eene rivier.

DUITSCHLAND.

In eene korrespondentie uit Karlsruhe leest men het volgende: Geheel de stad spreekt over een zeldzaam voorval, dat dezer dagen hier plaats had en waardoor twee aanzienlijke familiën in droefheid gedompeld zijn. Een zekere poolsche graaf K. . . na Mej. v. B. . . . ., eene beeldschoone dame, trouweloos behandeld te hebben, verliet haar, om zijne liefde te betuigen aan eene jeugdige en nogal wilde weduwe, met valsche haren, maar die 30,000 franks renten bezat. Mejufvrouw v. B. . . ., die den graaf hartstogtelijk beminde, deed al haar best, om hem van zijn dwaalweg af te brengen. Toen zij zag, dat niets haar baatte, besloot zij zich te wreken. Den 5. Okt. j.l. was er een groot bal bij de markiezin v. L. . . ., die hare verloving vierde met den graaf K. . . . Het was een allerschitterendst feest. Zij, uitgedost als eene vorstin, nam de honneurs op eene hoogst bevallige wijze waar, toen, onder voorwendsel van haar te begroeten, mejufvrouw v. B. . . ., met een lachje op de lippen, haar naderde en, op hetzelfde oogenblik, dat zij haar een kus gaf, den inhoud van een fleschje, dat zij in haar hand verborgen hield, op haar gelaat uitstortte. Van alle kanten snelde men op het geschreeuw der markiezin toe en men ontdekte toen, dat haar gelaat en schouders door acidum sulfuricum waren verbrand. Terwijl dit in den salon plaats had, gebeurde het volgende daar buiten. Een knecht, in rijk liverei, had den graaf een brief, waar zeer veel spoed bij was, overhandigd. Na hem gelezen te hebben, was de graaf, hoogst verbleekt, plosteling vertrokken. Den volgenden dag vond men zijn lijk, door drie dolksteken doorboord. De markiezin v. L . . . zal steeds voor haar leven verminkt blijven, en onzeker is het, of zij niet blind zal worden. Wat mejuvrouw v. B . . . aangaat, haar lijk is later gevonden in eene kleine rivier, nabij de stad.

— In eene der voorsteden van Weenen hebben onderscheiden personen tabaksplanten gekweekt, die zij tot sieraad voor het venster plaatsten. De fiscus is echter tusschenbeide gekomen en heeft in eenige woningen die planten, als strijdig met het staatsmonopolie, vernietigd. De eigenaars zijn tot boeten veroordeeld.

RUSLAND.

In Kiew is eene politie-verordening verschenen, waarbij het besluit, uitgevaardigd door keizer Nikolaas, maar onder den tegenwoordigen keizer niet streng gehandhaafd, tegen de aldaar gevestigde joden vernieuwd wordt. Daarin wordt hun slechts een termijn van drie dagen gegeven om de stad te verlaten. Te gelijker tijd heeft de commissie voor den landbouw in West-Rusland het verlof beperkt, dat in april 1862 aan de israëliten was verleend, om adellijke goederen te koopen.

— Voor eenige weken had de heer N., grondeigenaar in het goevernement Orel en tijdelijk verblijf houdende in de hoofdplaats van dit goevernement, de som van 43,000 roebels zilver, door tusschenkomst van de policie aldaar, te ontvangen. Op het policie-bureau gekomen werd hij onderrigt, dat hij deze som dadelijk kon in ontvangst nemen, op de enkele voorwaarde, dat hij 5000 roebels zilver afstond ten behoeve van de ambtenaren. De heer N., ofschoon russisch grondeigenaar en bijgevolg volkomen bekend met de opofferingen, welke bijna altoos de inning van een nog al aanzienlijk geldbedrag eischt, wanneer nl. de uitbetaling door eenige openbare administratie geschiedt, vond echter de vraag van 5000 roebels veel te hoog en weigerde bepaald zich aan die knevelarij te onderwerpen. Toen werd hem geantwoord, dat hij dan zeer lang op zijn geld zou moeten wachten. Hierover verbolgen zond de heer N. een telegram naar St-Petersburg aan den minister van binnenlandsche zaken, en deze gaf, insgelijks per telegraaf, onmiddelijk last tot een streng onderzoek. Het schijnt echter, dat een der vrienden van den ambtenaar van policie het telegram des ministers heeft vooruitgeloopen, want toen dit te Orel ontvangen werd, was het geld aan den heer N. reeds uitbetaald en hiervan gaf de direkteur van policie kennis aan den minister.

„Des avonds van denzelfden dag zat de heer N. in zijne kamer, toen onverwachts gescheld werd. Zijn eenige knecht opende de deur, en nog voor deze tijd had iets te zeggen, werd hij gekneveld door vier gemaskerde mannen, die vervolgens bij den heer N. in de kamer traden. Het eerste gevoel van deze bij het zien der vier mannen, was natuurlijk schrik. Met een verwarde stem vroeg hij hun, wat zij verlangden, en kreeg ten antwoord, dat hij hun de 43,000 roebels moest uitkeeren. De heer N., veinzende een vrees die reeds geweken was, hernam, dat hij tegen geweld niets vermogt en toonde hun een kistje aan, waarvan de sleutel in het slot stak. Een der gemaskerde mannen wilde het openen, doch dit gelukte niet, want het was een geheim slot. De man gelastte den heer N. zelf het kistje te openen, en deze deed dit onder protest tegen de gewelddadige handeling, waarvan hij het slagtoffer was. Hij ligtte het deksel; het geld was daar, maar op de liassen met bankbilletten lag een pistool die hij greep, en sneller dan de bliksem loste hij twee schoten tegelijk op twee der voor hem staande roovers. De twee anderen namen de vlugt. Zonder een oogenblik te verliezen, begaf de heer N. zich, na zijn kamer gesloten te hebben, naar het policie-bureau. De direkteur was afwezig. Hij nam een kommissaris met zich naar zijne woning, en daar werden, in tegenwoordigheid van dezen ambtenaar en van getuigen de twee lijken ontmaskerd — die men herkende voor die van den driekteur van policie en diens sekretaris."

— Uit Odessa meldt men het overlijden van den Russischen generaal der infanterie Paul Petrowitsch Liprandi, die in den Krimoorlog eerst divisie kommandant was in de legerkorpsen van Osten, Sacken en Dannenberg; later voerde hij bevel over afzonderlijke korpsen en legde veel militair talent aan den dag, vooral te Trakter, waar hij den linkervleugel van het Russische leger kommandeerde. Liprandi heeft de veldtogten van 1812 — 1815 onder Woronzow en dien van 1831 onder Paskewitsch mede gemaakt. Hij was in 1796 geboren.

— De keizer en de keizerin van Rusland zijn den 21sten dezer te Nizza gearriveerd. Men weet nog niet, of keizer Napoleon den czaar te Nizza dan wel te Lyon, op zijne terugreis, zal bezoeken. De laatste zal waarschijnlijk den 27sten dezer naar Rusland terugkeeren.

Mengelwerk.

Terwijl er in den tegenwoordigen tijd overal zooveel sprake is van het ontdekken van bronnen, die de petroleum of aard-olie leveren, is het misschien der vermelding waardig, dat de in de 5de eeuw na Christus levende schrijver Paulus Orosius verhaalt, hoe reeds in het jaar 753, na de stichting der stad Rome, gewag wordt gemaakt van eene bron van aard-olie, welke aldaar nabij eene stichting ter verpleging van in den krijg gewonde of verminkte soldaten zou zijn opgespoord geworden. Later liet de Paus Alexander Severus te dier zelfder plaatse eene kerk bouwen, welke thans, Santa Maria Transtivera geheeten, in het koor boven een luchtgat een opschrift bevat met de woorden: Fons olei of olie-bron.

Voor eenigen tijd liet een Londensch bankier, te Calcutta gevestigd, sir John Dean Paul, zich tot deportatie veroordeelen, ter zake van bedriegelijke bankbreuk. Onmiddelijk na de veroordeeling van haren man, maakte zijne vrouw haar persoonlijk vermogen te gelde en vertrok naar Australië, waar zij in de omstreken van Sydney een fraai landgoed kocht. Pas was zij in hare nieuwe woning gevestigd, of haar echtgenoot kwam aan, overgebragt met het schip, dat de veroordeelden van Indië naar Australië vervoert. Dadelijk maakte zij gebruik van het voorregt, dat de Engelsche wet den inwoners van Sydney toekent: zij vroeg en verkreeg vergunning, om haren man als bediende bij zich te nemen. Het zal wel niet behoeven gezegd te worden, dat de knecht op nieuw heer en meester werd, en sedert dien oogenblik sir Paul bij uitstek tevreden is over de wijze, waarop hij zijne straf ondergaat.

Scheepsberigten.

Straat Sunda voorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		NAAR
December	1	Eng.	Spunkie	W. H. Jones	Foo-Chow	8 Nov.	Sydney.
„	3	„	Austn. Messenger	Js. Perriman	Melbourne	1 „	Order.
„	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	23	Cape Town.
„	4	„	Blencathia	J. Derosl	Foo-Chow	[illegible] „	[illegible]
„	6	„	Elizabeth Dawson	Rd. Leach	Whampoa	19 „	„
„	7	Spaansch	Encamacion	D. Rafoel Vara	Macao	23 „	Havana.
„	8	Eng.	Thurso	J. Simpson	Sunderland		Singapore.
„	9	Port	Martinho de Mello	Soaves d' Andrea	Macao	27 Oct.	Batavia.
„	10	Ned.	Anna Digna	P. Ouman	Batavia	9 Dec.	Amsterdam.
„	12	Eng.	Prince Alpea	W. Ellison	Foo-Chow	25 Nov.	Londen.
„	—	Port	Josefeta en Almira	Ruhard Lee	Macao	30 „	Havana.
„	—	Ned.	China	A. F. A Horner qq.	Rotterdam	13 Augs.	Batavia.
„	13	„	Pieter	H. Hoogerwerf	Bergen	17 Julij	„

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Dec.	10	Ned. Ind.	stooms.	Koningin der Nederland.	E. Lewis	Soerabaija	9 Dec.	W. Cores de Vries.
„	—	„	bark	Linggoan Zephyr	Tan Intjoan	Samarang	30 Nov.	Coulster.
„	—	Port	schip	Cesar	da Silva jr	Macao		Haager en Schuurman.
„	11	Ned. Ind.	stooms.	Singapore	Munnich	Soerabaija	10 Dec.	W. Cores de Vries.
„	—	„	bark	Djoedoel Wadoet	Said Segaf	Banka	22 Nov.	P. Landberg & Zoon.
„	—	„	„	Batavia	Lim Kwanhai	Pekalongan	7 Dec.	„
„	—	Nederl.	schip	Willemina en Clara	Abrahams	Samarang		Haager en Schuurman.
„	—	„	bark	Bernard en Agnes	Ordeman	Soerabaija		Bahlmann & Co.
„	—	„	„	Jacoba Christina	Jaski	Amsterdam	27 Julij	Haager en Schuurman.
„	—	„	„	Maria Elisabeth	van der Valk	„		J. Cezard & Co.
„	—	„	„	Scheveningen	Anokkee	„		B. Kopersmit & Co.
„	—	„	„	China	Horner	„		. . . .

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
December	11	Nederl.	schip	President v. Rijckevorsel	Vogelensang	Nederland.
„	—	„	„	Californie	Leonhardt	Soerabaija.
„	—	Eng.	„	Alfred the Great	Lentett	Amsterdam.
„	—	Deensche	brik	Johanna	Christiansen	Padang.
„	13	Nederl	bark	Quartet	Mulder	Samarang.
„	14	„	schip	Ortelius	Groote	Soerabaija.
„	—	Ned. Ind.	schoen.	Almas	Oen Tjoengkroek	Muntok.
„	—	Port	schip	Pamolla	Lopes	Sumanap.
„	—	Deensche	bark	Cecilie	Schmidt	Samarang.

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Tonia*	Werner		J. Cézard & Co.
„	„	Hoek van Holland	Bakker		„
„	brik	Nagasaki	Moe		„
„	bark	Luconia	Admiraal		„
„	„	Hendrina	van Breen		„
„	„	Amazone	Kramer		E. ten Brinck & Co.
„	„	Hellevoetsluis	Steffens		„
„	„	Ida Wilhelmina	Rotgans		Paine Stricker & Co.
„	schip	De Goede Verwachting	Hellenius		„
„	bark	Susanna Elisabeth	van der Heijde		Maclaine Watson & Co.
„	„	Haamstede	ter Marsch		B. Kopersmit & Co.
„	schip	Zaanstroom	Schaap		„
„	„	Hollandia	Wap		Mathieu & Co.
„	„	Aldebaran	Drijver		Büsing Schröder & Co.
„	brik	Constance	Mulder	China	Haager & Schuurman.
„	bark	Catharina Maria	van Amerongen		„
„	brik	Gebroeders	Arbman	Samarang	Bahlmann & Co.
Ned. Indisch	bark	Sirius	Maten		G. Buijn & Co.
„	„	Tjaggia Lampong	Bin Baukong		P. Landberg & Zoon.
„	„	Said Mashoor	Mohamet Assat		Coulster.
„	schoen.	Indramaijoe	Tan Tjenglis		„
„	bark	Scottish	Kongijang		Gezagvoerder.
„	„	Esperanza	Tjie Kisiang		„
„	brik	Tartar	Lim Kiangkong		„
„	„	Passekan	Hio Sianghie		„
Engelsche	„	Leven	Ross	*te Koop*	Wilson.
„	bark	Statesman	Marshal		Borneo Comp. Limited.
„	„	Ecliptic	Ellenson		Büsing Schröder & Co.
„	„	Omagh	Barrett	Singapore	Hunter Houghton & Co.
„	„	Douglas	Hummel		Morgan Melbourn & Co.
„	schip	Launceston	Pearson	China	Haager & Schuurman.
„	„	County of Renfrew	Mac Nicol		Maclaine Watson & Co.
Hamb.	bark	A. E. Vidal	Rehse		Büsing Schröder & Co.
„	brik	Superb	von Appen		Mathieu & Co.
Deensche	schoen.	Ingeburg	Petersen		Bahre & Kinder.
„	bark	Otto	Gronnebeck		Mathieu & Co.
„	schoen.	Carl	Swarrer		„
„	brik	Otto	Ahlmann		Borneo Comp. Limited.
„	„	Comet	Schafer		Martin Dyce & Co.
Port	schip	Cesar	da Silva jr.		Haager & Schuurman.
Amer	„	Humboldt	Procter		Paine Stricker & Co.
Fransche	bark	Juthia	Davansaut		Maintz & Co.
Turksche	„	Atiatool Rachman	Sech bin Ali		P. Landberg & Zoon.
Siamesche	„	Lyon	Leyser		Gezagvoerder.
Chinesche	„	Golden Star	Oey Seng		„

De Factorij schepen zijn aangeduid met een *

Handelsberigten.

Te Batavia, den 14 December 1864.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	PRIJZEN. TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia .... Per legg.		75.—	afgedaan.
Cassia Vera			niet aan de markt.
Cochenille			Idem.
Cubeben .... Per pic.	45.—		nominaal.
Foelie	20.—	25.—	stil.
Gom Elastiek .... Per pic.	82.50	83.—	afgedaan.
„ Benzoin			
„ Dammar .... Per pic.	19.—		verkocht.
Gutta Percha .... „ „	85.—	90.—	afgedaan 1e soort.
Huiden, Koe	3.—	4.—	naar grootte en kwalit.
Buffel .... Per stuk.	2.75	4.25	naar grootte en kwalit.
Indigo .... „ ℔	4.75		afg. te Samarang.
Japan Boomwas	40.—	45.—	zonder omzettingen.
Kamfer, Japan. per Balie			zonder aanvoeren.
Koffij, Java	38.—	39.—	nominaal.
„ „ W. I. bereiding	43.—	45.—	
„ Padang			niet ter markt.
Koper, Japansch			niets aan de markt.
Kruidnagelen .... Per pic.	29.25		laatste veilingprijs.
Notenmuscaat	40.—	55.—	afgedaan.
Peper, zwarte	13.50	13.75	verkocht.
„ witte	26.—	30.—	nominaal.
Rotting, Banjermassing	12.50	14.50	verkocht naar kwaliteit
„ Padang	9.50	11.—	„
Rijst, Indramaijoe met zakken			niet voorhanden.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	200.—	215.—	geen vraag tot noter.
„ „ „ 2e „	175.—	195.—	geen vraag tot noter.
„ Carga	150.—	170.—	geen vraag tot noter.
„ Padang	100.—		
Sapanhout Manila in Entrep.	3.50	4.—	stil.
„ Bima .... Per pic.		3.50	afgedaan.
Suiker No. 16	16.—	16.25	„
Tamarinde	6.—		geen omzettingen.
Was, Bijen		152.—	te plaatsen.
Tin, Billiton			deze maand veiling.

Wisselkoers.

Op Holland voor Bank Wissels 6/m. 104%, Part. à ƒ 104¼ à 104½%.
Gouvernements wissels 103%.
„ Londen 6/m. Zigt Bank ƒ 11.27½ p. £, Part. ƒ 11.25 à ƒ 11.27½.
„ China ƒ 2.74 per dollar afgedaan Bank part.
„ Singapore ƒ 2.72 per dollar.
„ Calcutta Bank ƒ 120 per 100 Cs. Rs. aangeboden.
„ Parijs 6/m. dato Bank fr. 218.
„ Marseille 30 d. z. fr. 218.

Spetiën.

Sovereins: Eng. ƒ 12.15.— ƒ 12.— (Austr.).
Dukaten ƒ 6.85 oude.
„ ƒ 6.10 nieuwe.
Mexikaansche Dollars 2.65.
Doubloenen roode ƒ 39.—
„ geele ƒ 41.—
Tien-gulden-stukken ƒ 10.—
Goud in staven ƒ 38.— per reaal.
„ „ bladen ƒ 46.— „ „

Te Samarang, den 1 December 1864.

Koffij, ƒ 38.50 Oogst opgeruimd.
Suiker, ƒ 16.12½ voor No. 16. geboden.
Indigo, ƒ 4.75 per Amst. ℔ 1e kwal. Afgedaan.
Koehuiden, ƒ 52.— per kodie. } op levering.
Buffelhuiden, ƒ 46.— per kodie. } op levering.
Staart Peper, niet ter markt.
Rijst Ordinair wit, ƒ 220.— à 230.— } per koijang van 23 pik. zonder zakken.
„ Java carga, „ 190.— à 210.— } per koijang van 23 pik. zonder zakken.
Klapper Olie, ƒ 26.—
Katjang, „ „ 25.—
Rotting, ƒ 9.— à ƒ 12.— per pikol.
Wisselkoers op Holland 104%, Gouvern. wissel 103%.
„ voor vrachten 104%.

Te Soerabaya, den 2 December 1864.

Arak, ℔ legg. ƒ 60.—
Koehuiden, ℔ pik. ƒ 35.— @ ƒ 50.—
Buffelhuiden, ℔ pik. ƒ 14.— @ ƒ 18.—
Koffij, ℔ pik. 38½.—
Lange Peper, ℔ pik. ƒ 10.50 @ ƒ 12.—
Rotting, ℔ pik. ƒ 10.— @ ƒ 12.—
Rijst, 1e. soort ℔ koj. ƒ 300.—
„ 2e. „ „ „ ƒ 240.—
„ 3e. „ „ „ ƒ 180.—
Suiker, ℔ pik. ƒ 16.— @ ƒ 16.50
Wisselk. op Holl. ƒ 104 @ ƒ 104.50
„ „ Lond. 6/m. p. £ ƒ 11.25
Vrachten, voor suiker ƒ 87.50

Te Pasoeroean 30 November 1864.

Suiker, No. 16, nominaal.
Rijst, (Witte) ℔ pik. ƒ 7½.—
„ (Carga) „ „ „ 5.—
Olie, (Klapper) ℔ pik. ƒ 45.—
„ (Katjang) „ „ „ —.—
Wisselkoers, 103%.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

Aanvoer.

Van Amsterdam per Ned. bark *Quartet*, gez. Mulder, agt. Paine Stricker en co.

100 vn. koolteer, 10 kn. wijn, *Kopersmit en co.*
3 kn. zijden stoffen, 2 do. kramerijen, 3 do. leder, 1 do. papier, 51 coll. manufact., *Pandel en Stiehaus.*
20 coll. manufact., 40 kn. madera, *Paine Stricker en co.*
4 kn. diversen, 5 coll. provisien, *v. Riet en Wijnveldt.*
4 kn. dranken, *Quack.*
11 kn. papier, 1 do. diversen, 80 bn. rood garen, *Haager en Schuurman.*
2 kn. manufact., 1 do. diversen, *Order.*
19 „ „ 2 do. kramerijen, *Moormann en co.*
2 kn. dranken, 6 do. papier, *Wehry Wille en co.*
2 kn. kousen, *Thomann.*
2 vn. en 1 kt. kramerijen, 20 do. manufact., 2 do. diversen, *Bahlmann en co.*
1 kt. gelakt leder, 4 do. manufact., 3 do. wagenpassement, *Bahre en Kinder.*
1 kt. blikwerk, 3 do. blanco boeken, *Vieboff en co.*
30 coll. chemicalien, instrumenten en glaswerk, *Specht Grijp.*
15 md. wijn, 2 hammen, 1 ps. ger. vleesch, *N. v. Riet.*
10 vn., 4 tonn. en 4 kn. haring, 30 keld. olie, *ten Brinck en co.*
150 vs. boter, 100 kn. cognac, 30 do. en 10 oxh. wijn, 1 kt. provisien, 1 do. papier, *Cezard en co.*
3 kn. diversen, *Blankenhagen.*
78 bn. manufact., *Arnold en Zonen.*
100 vn. en 115 kn. bier, *Engelhard en co.*
2 kn. provisien, *Kegel.*
100 vn. bier, *J. F. v. Leeuwen en co.*
86 kn. wijn, *John Pryce en co.*
11 coll. chemicalien, *Wilcke.*
21 „ „ enz. *Göring.*
20 kn. manufact., *Maintz en co.*
25 kn. confituren en siropen, *Cavadino.*
50 kn. wijn, *H. en A. Straus.*
50 oxh. „ *Platon.*
428 vn. vleesch, 68 bn. zakken, 10 vs. zilv. munt, *N. H. M.*
7/m metselsteenen, 3714 stangen staaf-ijzer, 5 vs. specie, 87 coll. diversen, *voor Samarang.*

Van Dordrecht per Ned. bark *Ida Wilhelmina*, gez. Rotgans, agt. Paine Stricker en co.

230 ton steenkolen, 140 vn. teer, 100 keld. jenever, 200 md. aardappelen, 8 kipp. stokvisch, 300 hammen, 115 ps. ger. vleesch, 20 vs. pekelworst, 70 do. spek, 400 do. boter, 6 kn. rolpens, 250 kazen, 6 kn. bitter, 4 do. azijn, 60 md. min. water, 10 tross. touw, 4 kn. en 125 potten groenten, 2 kn. zalm, 20 keld. zuren, 6 kn. melk, 100 fl. bessensap, 70 vs. haring, 5 kn. st. Nicolaas gebak, *Gezagvoerder.*
100 kn. dakpannen, *Engelhard en co.*
100 „ „ *v. Samarang.*

Van Singapore per Pr. *Tjemplong*, gez. Hadji Mohamad.

369 planken, 200 dakribben, 300 dollars, *Gezagvoerder.*

Van Nederland per Ned. schip *Hollandia*, gez. Wap, agt. Mathieu en co.

eene partij steenkolen, 10 kn. provisien, *Order.*

Van de Lampongs per Pr. *Toop*, gez. Samar.

150 pik. zw. peper, 45 do. dammer, 2½ do. gomelastiek, 1 do. koffij, ƒ 3525 zilv. munt, *Gezagvoerder.*

Van de Lampongs per Pr. *Maijang*, gez. Mase Agoes Mohamad.

80 pik. dammer, 4 do. gomelastiek, 175 boss. en 20/m ps. rotting, ƒ 1800 zilv. munt, *Gezagvoerder.*

Van Rotterdam per Ned. schip *Tonia*, gez. Werner, agt. Cezard en co.

10 vs. zilv. munt, *N. H. M.*
eene partij steenkolen, *Cores de Vries.*

Van de Kaap de G. H. per Ned. schip *Aldebaran*, gez. Drijver, agt. Busing Schröder en co.

4 kn. wijn, *Bahre en Kinder.*
10026 stav. ijzer, *Order.*

Van Glasgow per Eng. schip *County of Renfrew*, gez. Mc Nicol, agt. Maclaine Watson en co.

49 coll. machinerien, 50 ton giet ijzer, 170 do. steenkolen, 102 md. en 114 coll. aardewerk, 3500 ks. zeep, 200 vs. aluin, 3 kn. meubelen, 4 coll. diversen, 22 kn. geel metaal, 4 vn. spijkers, 47 bund. en 193 bladen ijzer, 242 kn. en 67 bn. manufact., *Maclaine Watson en co.*
10 coll. manufact., *Pitcairn Syme en co.*
[illegible]
28 „ „ *Nederer en co.*
35 md. aardewerk, *Bahlmann en co.*
132 kn. wijn, 2 do. manufact., 1 do. leder, 300 do. blik, *Adam en co.*
8 kn. manufact., 54 md. aardew., 1313 ps. vuurklei pijpen, *Hunter Houghton en co.*
49 kn. manufact., *Pandel en Stiehaus.*
10 bn. „ *Burt Myrtle en co.*
1 kt. „ *Borneo Comp. Limited.*
1 kt. bagatelle, *v. Slooten Morgan en co.*
2 bn. en 1 kt. manufact., *Order.*
100 vn. cement, 1 ps. machinerien, *voor Samarang.*
446 coll. machinerien, 28 md. aardewerk, *v. Soerabaija.*

Van Macao via Samarang per Ned. brik *Constance*, gez. Mulder, agt. Haager Schuurman en co.

100 roll. matten, 25 ks. josticks, *Cassoletis en co.*
20 kn. en 13 pn. papier, 48 pott. olie, 10 kn. ijzerwerk, 4 do. inkt, *Tied. en v. Kerchem.*
152 ks. gember, *Agenten.*
14 kn. en 40 coll. vuurwerk, 21 do. paijongs, 14 do. en 340 kn. thee, 98 coll. div. chin. goederen, 2 kn. poko-olie, 8 do. zijden stoffen, 4 do. koperwerk, 1 do. hoeden, 2 do. diversen, 50 do. jostick, *div. Chinezen.*

van Samarang.

955 pik. rotting, *Bahre en Kinder.*
88 pik. koffij, *Cezard en co.*

Van Australie per Eng. bark *Omagh*, gez. Barrett, agt. Hunter Houghton en co.

48 paarden, ...

Van Padang en Benkoelen per Ned. Ind. st. *Batavia*, gez. Nije, agt. Cores de Vries.

474 pik. rotting, 45 do. gr. katjang, 45 do. benzoin, 10 do. was, 2 kn. chin. tabak, 30 do. gutta percha, 3 bn. garen, *div. Chin. en Arabieren.*
500 pik. koffij, *Martin Dyce en co.*
2 kn. hoeden, *Bahre en Kinder.*

Van Bangkok per Zw. brik *Otto*, gez. Ahlmann, agt. Borneo Comp. Limited.

5000/m gez. visch, *Order.*

Van Newcastle upon Tyne per Ned. bark *Susanna Elisabeth*, gez. v. d. Heijde, agt. Maclaine Watson en co.

742 ton steenkolen, *Agenten.*
20 vn. erwten, 20 do. boonen, *Order.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Zaanstroom*, gez. Schaap, agt. Kopersmit en co.

100 vn. bier, *Reineke.*
100 „ „ *Haager en Schuurman.*
150 md. „ *Mathieu en co.*
30 keld. petroleum, 10 coll. diversen, eene partij steenkolen, *Order.*
1 md. haring, *Kopersmit en co.*
1 kt. kramerijen, 1 do. boeken en platen, *John Pryce en co.*
29 coll. manufact., *Moormann en co.*
12 „ provisien, *v. Kleff en co.*
15 „ „ 1 kt. glaswerk, *Winsser de Lange en co.*
2 kn. lampen, *Beynon Hamacker en co.*
5 pn. polemieten, 11 kn. manufact., 3 do. papier, *Engelhard en co.*
[illegible]
100 keld. lijnolie, 100 bus. petroleum, *Cezard en co.*
197 coll. machinerien, *Beyerink v. d. Palm.*
50 vs. boter, 45 ks. kaas, 100 keld. jenever, 5 kn. ansjovis, 20 bus. patent olie, 50 keld. lijnolie, 50 hammen, *Gezagvoerder.*

Van Bushire per Ned. bark *Generaal Michiels*, gez. de Wilde, agt. Haager en Schuurman.

1142 zn. tarwe, 104 kn. en 96 kalb. rozenwater, 12 zn. zw. zaad, 25 doy kerry poeder, 9 pn. was, 3 kn. medicijnen, 13 zn. corianderzaad, 32 pn. en 50 zn. dadels, 17 pn. gedr. vruchten, 33 do. amandelen, 23 zn. matt. zaad, 419 kalb. ghie, 13 coll. diversen, *Joh. Arathoon.*
100 md. uijen, 6 pull. wijn, 2 do. rozenwater, *Gezagvoerder.*

Van de Lampongs per Pr. *Tjemplong*, gez. Abdul Gani.

80 pik. peper, 5 do. dammer, 5 do. kapas, *Gezagvoerder.*

Van Banka per Ned. Ind. bark *Jenoer*, gez. Said Sahaboedin.

2196 pik. tin, *Gouvernement.*

Van de Lampongs per Pr. *Schuit*, gez. Mohamad.

65 pik. zw. peper, 15 dammer, 1 do. gomelastiek, 15/100 do. koffij, ƒ 3475 zilv. munt, *Gezagvoerder.*

Van de Lampongs per Pr. *Tjemplong*, gez. Petang.

6 pik. gomelastiek, 150 do. peper, 60 do. dammer, 3000 ps. rotting, *Gezagvoerder.*

Van Croë per Pr. *Djenghing Telandjang*, gez. Tio Boentjoan.

130 pik. dammer, 18 do. gomelastiek, 4 do. kruidnagelen, *Jo Tjiebin.*

Van Nederland per Ned. bark *Hellevoetsluis*, gez. Steffens, agt. ten Brinck en co.

10 vs. specie, *Gouvernement.*

Van Australie per Ned. bark *Cornelia Mathilda*, gez. Wulp, agt. Busing Schröder en co.

een partij steenkolen, ...

Van Billiton per Ned. Ind. bark *Naim Balhaer*, gez. Sech Ismail.

2251 pik. tin, *Billiton Maatschappij.*

Van China per Deensche schoen. *Elise Mary*, gez. Koster, agt. Bahre en Kinder.

3328 pik. zout, *Gouvernement.*

Uitvoer.

Naar Amsterdam per Eng. schip *Duke of Newcastle*, gez. Mackenzie, agt. Hunter Houghton en co.

1000 pik. rijst, *Jellinghaus.*
968 „ „ 1738 do. suiker, *Revius.*
1494 „ „ *Francis.*
13016 mal. stokken, 950 pik. suiker, *Maintz en co.*
180 pik. rotting, 7038 do. suiker, *Büsing Schröder en co.*
1502 „ suiker, 15 do. gomelastiek, *Paine Stricker en co.*
993 „ „ *Mathieu en co.*
100 „ rotting, 159 do. gomelastiek, 46 do. gomdammer, 128 do. koffij, *Bahre en Kinder.*
82 pik. gomelastiek, 1839 do. suiker, *Maclaine Watson en co.*
9 pik. gomelastiek, *Hunter Houghton en co.*

Naar China per Deensche brik *Ceres*, gez. Grim, agt. Bahre en Kinder.

3798 pik. rijst, 75 do. rotting, 40 do. zw. peper, *Agenten.*
125 vs. verf, 40 kruik. olie, 23 kn. cognac, *Aan boord gebl. lad. v. Nederl.*

Naar Hongkong per Deensche brik *Juno*, gez. Godfriedsen, agt. Wehry Wille en co.

4389 pik. rijst, 6 kn. diversen, *Bahlmann en co.*

Naar China per Eng. brik *Tribisond*, gez. Marwood, agt. Borneo Comp. Limited.

4990 pik. oliekoeken, 240 do. boombast, 230 do. rotting, *Agenten.*

Naar Australie per Eng. bark *Saint Magnus*, gez. Walsh, agt. Pitcairn Syme en co.

960 pik. koffij, *v. Samarang.*
2000 „ rijst, *v. Indramaijoe.*
80 pik. peper, 284 do. sago, 1 do. foelie, 15 do. not. muskaat, 300/m sigaren, 8 pik. tapioca, 8 kn. geleijen, uit entrep., 160 pik. rotting, 1199 do. suiker, 183 do. peper, 5 do. kruidnagelen, 1266 do. rijst, *Pitcairn Syme en co.*

Naar China per Deensche schoen. *Freya*, gez. Popp, agt. Bahre en Kinder.

3060 pik. rijst, 33 do. rotting, *Agenten.*

Naar de Kokoseilanden per Eng. schoen. *Harriet*, gez. Ballard, agt. Wilson.

500 pik. rijst, *Wilson.*

Naar China per Deensche schoen. *Activ*, gez. Jessen, agt. Bahre en Kinder.

2935 pik. rijst, 27 do. rotting, *Agenten.*

Naar Hongkong per Deensche brik *Johanna*, gez. Thomson, agt. Wehry Wille en co.

2907 pik. rijst, *Bahlmann en co.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia,

VAN 9 TOT 13 DECEMBER 1864.

Van Nederland per *Quartet.*

1 kistje gemerkt E M / J B 6/12.
1 „ „ B & C 1004.
1 „ „ E P.

Van Nederland per *Zaanstroom.*

1 kistje gemerkt N V No. 5.
1 „ „ J H L.
1 „ „ P H.
1 „ „ F A J E.

Van Nederland per *Haamstede.*

1 pakje J. H. Kleijn, Notaris te Batavia.

Voor elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
H. M. VAN DORP.

Snelpersdruk van H. M. VAN DORP, Batavia.